

פתרון מורחב מרתון בתי משפט

1. בפסק דין שניתן בבית משפט מחוזי ביום 3.11.17, התקבלה באופן חלקי תביעתו של משה נגד אהרון. ביום 20.11.17 הגיש אהרון בקשה לתיקון טעות חישוב בפסק הדין, ובקשתו התקבלה באופן חלקי ביום 22.11.17. משה פונה אליך ביום 1.1.18, מעוניין לערער על פסק הדין ועל ההחלטה המתוקנת.

מה הדין?

- א. ההחלטה בדבר תיקון פסק הדין ניתנה בחריגת ממועדים, ועל כן בטלה. יש להגיש בקשה להארכת מועד לערער על פסק הדין.
- ב. המועד לערער, הן על פסק הדין הן על ההחלטה, חלף. נדרשת בקשה להארכת מועד לנקיטה בהליך ערעור על פסק הדין ולבקשת רשות ערעור על ההחלטה של תיקון טעות החישוב.
- ג. מכיוון שהבקשה לתיקון טעות החישוב התקבלה באופן דיי חלקי, אפשר לערער רק על חלק פסק הדין שתוקן.
- ד. המועד להשגה בדרך של ערעור על פסק הדין ועל ההחלטה מתקנת טרם חלף.

סעיף 81 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

תיקון טעות בפסק דין [ב/37א]

81. (א) מצא בית משפט כי נפלה טעות בפסק דין או בהחלטה אחרת שנתן, רשאי הוא, תוך עשרים ואחד ימים מיום נתינתם, לתקנם בהחלטה מנומקת, ורשאי הוא לשמוע טענות בעלי הדין לענין זה; לענין זה, "טעות" – "טעות לשון, טעות בחישוב, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, הוספת דבר באקראי וכיוצא באלה.
- (ב) בהסכמת בעלי הדין רשאי בית המשפט להחליט בכל עת על כל תיקון בפסק דין או בהחלטה אחרת שנתן.
- (ג) תוקנו פסק דין או החלטה אחרת כאמור בסעיף קטן (א) יראו, לענין ערעור, את מועד החלטת התיקון כמועד מתן פסק הדין או ההחלטה האחרת.
- (ד) החלטה לפי סעיף קטן (א) אינה ניתנת לערעור אלא בערעור על פסק הדין או ההחלטה האחרת.

2. שופט בית משפט השלום דחה את בקשתו של מרשך בעניין גילוי מסמך פלוני. וכן דחה את בקשתו למתן צו לעיון במסמכים. מרשך מעוניין לערער על שתי ההחלטות בשלב זה.

מה הדין?

- א. על ההחלטה בעניין גילוי מסמך פלוני אפשר לערער ברשות, על ההחלטה בעניין עיון במסמכים אפשר לערער רק במסגרת ערעור על פסק הדין.
- ב. על שתי ההחלטות אפשר לערער ברשות.
- ג. על ההחלטה בעניין גילוי מסמך פלוני אפשר לערער רק במסגרת ערעור על פסק הדין, על ההחלטה בעניין עיון במסמכים אפשר לערער ברשות.
- ד. על שתי ההחלטות אפשר לערער בזכות.

סעיף 41, 52 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984 והחריגים הנזכרים בצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור), התשס"ט-2009

ערעור [ב/19]

41. (א) פסק דין של בית משפט מחוזי בערכאה ראשונה ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון.
- (ב) החלטה אחרת של בית משפט מחוזי בענין אזרחי, ופסק דין של בית משפט מחוזי בערעור, ניתנים לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך מאת נשיא בית המשפט העליון או מאת שופט

אחר של בית המשפט העליון שנשיאו קבע לכך, או מאת בית המשפט העליון, ובפסק דין – גם אם ניתנה רשות לכך בגוף פסק הדין; רשות כאמור בסעיף קטן זה לגבי החלטה אחרת תינתן אם שוכנע בית המשפט כי אם הערעור על ההחלטה יידון במסגרת הערעור על פסק הדין ולא באופן מיידי, יהיה בכך כדי להשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים או שעלול להיגרם לצד להליך נזק של ממש, או שעלול להתנהל הליך מיותר או בדרך שגויה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תינתן רשות ערעור –

(1) על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו;

(2) על החלטת בית משפט מחוזי בשאלה אם עניין מסוים הוא עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב או עניין כלכלי-מינהלי כמשמעותו בסעיף 42ג, אם לאו, ואולם תינתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט כי עניין מסוים אינו עניין כלכלי אם תוצאת ההחלטה היא שבית המשפט המוסמך הוא בית משפט שלום.

(ד) אין באמור בסעיף קטן (ג) כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור באותו סעיף קטן במסגרת ערעור על פסק הדין.

(ה) (1) על אף האמור בסעיף קטן (ב) ובסעיף 8(ד) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, לא תינתן רשות ערעור על החלטת בית משפט מחוזי לאשר תובענה ייצוגית לפי פרט 5 לתוספת השנייה לחוק האמור או לאשר תביעה נגזרת לפי סעיף 198 לחוק החברות, התשנ"ט-1999;

(2) לבקשת בעל דין, יקיים בית המשפט דיון חוזר בהחלטה כאמור בפסקה (1) בהרכב של שלושה שופטים; מצא ההרכב כי בקשה לדיון חוזר מעלה עניין שיש בו חשיבות, רגישות או חידוש מיוחדים, רשאי הוא להורות על העברת הדיון בו לבית המשפט העליון אשר ידון בבקשה לדיון חוזר כאילו היתה ערעור על ההחלטה; על החלטת ההרכב לפי פסקה זו לא תינתן רשות ערעור;

(3) אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור בפסקה (1) במסגרת ערעור על פסק הדין.

ערעור [29/ב]

52. (א) פסק דין של בית משפט שלום ניתן לערעור לפני בית משפט מחוזי.

(ב) החלטה אחרת של בית משפט שלום בענין אזרחי ניתנת לערעור לפני בית משפט מחוזי, אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי; רשות כאמור בסעיף קטן זה לגבי החלטה אחרת תינתן אם שוכנע בית המשפט כי אם הערעור על ההחלטה יידון במסגרת הערעור על פסק הדין ולא באופן מיידי, יהיה בכך כדי להשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים או שעלול להיגרם לצד להליך נזק של ממש, או שעלול להתנהל הליך מיותר או בדרך שגויה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תינתן רשות ערעור –

(1) על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו;

(2) על החלטת בית משפט שלום בשאלה אם עניין מסוים הוא עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, אם לאו, ואולם תינתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט כי עניין מסוים אינו עניין כלכלי אם תוצאת ההחלטה היא שבית המשפט המוסמך הוא בית משפט שלום.

(ד) אין באמור בסעיף קטן (ג) כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור באותו סעיף קטן במסגרת ערעור על פסק הדין.

3. שלמה התגורר מאז 1950 בקרקע בבעלות המדינה במושב קוצרים, במסגרת חוזה בר רשות על הקרקע שהמושב חוכר מהמדינה. שלמה נפטר, והמושב הגיש לבית משפט השלום תביעת פינוי נגד בתו, אליה. אליה הגישה כתב הגנה ותביעה שכנגד בדרישה, להכיר בה כבעלת הזכויות. המושב הגיש כתב הגנה לתביעה שכנגד וביקש לצרף את יחזקאל, אחיה של אליה, בתור מי שזכאי לקבל את הזכויות במשק על פי דין.

היכן יידונו התביעות?

- א. שתי התובענות יידונו בבית המשפט לענייני משפחה.
- ב. תביעת אליה תידון בבית המשפט המחוזי ותביעת המושב תידון בבית משפט השלום.
- ג. שתי התובענות יידונו בבית המשפט המחוזי.
- ד. שתי התובענות יידונו בבית משפט השלום.

סעיף 40,51 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

הסמכות [18/ב]

40. בית משפט מחוזי ידון באלה:

(1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ה; ואולם –

(א) היתה התביעה שכנגד בסמכותו של בית משפט לענייני משפחה, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו היתה מוגשת התביעה שכנגד, יהיה שוויה אשר יהא, אם לדעתו הצדק והתועלת בהעברה עולים על הפגיעה בעניינו של אדם אחר שהוא צד לתובענה;

(ב) היתה התביעה שכנגד בסמכות המחלקה הכלכלית כאמור, רשאי בית המשפט להעביר אליה את התביעות, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי;

(1א) עתירה מינהלית, ערעור מינהלי, תובענה מינהלית, עניין מינהלי ועניין אחר, לפי סעיף 5 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000;

(2) כל ענין שאיננו בסמכותו הייחודית של בית דין אחר; בענין הנתון לסמכותו המקבילה של בית דין אחר, יהיה בית המשפט המחוזי מוסמך לדון כל עוד אין אותו בית דין דן בו ואם הענין אינו נתון בסמכותו של בית משפט שלום;

(3) ערעורים על פסקי דין ועל החלטות אחרות של בתי משפט השלום.

(4) תביעה בעניני קנין רוחני, הכרוכה בתביעה בעניני קנין רוחני שהיא בסמכות בית המשפט המחוזי לפי פסקה (1), אף אם סכום התביעה או שווי נושא התביעה אינו עולה על הסכום כאמור בסעיף 51(א)(2); בפסקה זו, תביעה בעניני קנין רוחני – "תביעה אזרחית לפי אחד או יותר מהחוקים המפורטים להלן:

(א) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;

(ב) (נמחקה)

(ג) פקודת הפטנטים והמדגמים;

(ד) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965;

(ה) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;

(ו) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972;

(ז) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973;

(ח) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;

(ט) חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999.

(י) חוק העיצובים, התשע"ז-2017;

(5) עניין אזרחי לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999, למעט תביעה אזרחית שבית המשפט לענייני משפחה מוסמך לדון בה, עניין אזרחי לפי סעיפים 6, 7 ו-353א לחוק האמור שיידון בבית המשפט שלו הסמכות לדון בתובענה ועניין אזרחי לפי סעיפים 354(ב) ו-359(5) לחוק האמור;
(6) עניין כלכלי כהגדרתו בסעיף 42א.

הסמכות [28/ב]

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

(1) (א) עבירות שעונשן קנס בלבד או מאסר לתקופה שאינה עולה על שבע שנים; למעט עבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), למעט העבירות המנויות בחלק א' של התוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה של חמש שנים או יותר, אם החליט פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט מחוזי, למעט עבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, למעט עבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענפי המזון והפארם, התשע"ד-2014 ולמעט עבירה לפי סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003;

(ב) עבירות המנויות בחלק ב' לתוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה העולה על שבע שנים, ועבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), אם החליט פרקליט המדינה או פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט שלום, ובלבד שלא יוטל עונש מאסר לתקופה העולה על שבע שנים;

(2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין;

(3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות אחרות הנוגעות למקרקעין;

(א4) (נמחקה)

(4) תביעה-שכנגד לתביעה אזרחית שנושאן אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה שוויו של נושא התביעה-שכנגד אשר יהיה; היתה התביעה שכנגד עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט שהיה מוסמך לדון בתביעה שכנגד אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות משמעותי;

(5) בענייני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, וזאת על אף האמור בפסקאות (2) ו-3.

(א1) על אף הוראות סעיף קטן (א)(2) ו-3, בית משפט שלום לא ידון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, אלא בתביעה שכנגד לפי הוראת סעיף קטן (א)(4) או אם הועבר אליו מבית המשפט המחוזי לפי הוראות סעיף 42ב(א)(6) או (7); ואולם, בית משפט שלום בשבתו כבית משפט לתביעות קטנות מוסמך לדון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב(א)(1)ג, אם אותו עניין מצוי בסמכותו לפי הוראות חוק זה.

(ב) שר המשפטים, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו להגדיל את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א)(2); בצו כאמור ניתן לקבוע, לכלל בתי המשפט או לבית משפט מסוים, כי ענין שהגדלת סמכות כאמור הוסיפה לבית משפט השלום ושהוגש לפני תחילתו של הצו לבית משפט מחוזי יידון בבית משפט השלום, ובלבד שטרם הוחל בו בשמיעת עדים.

(ג) בעניינים המפורטים בפסקה (5) בסעיף קטן (א) ידון בית משפט שהוסמך כאמור בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995.

4. ניר מעוניין להגיש תביעה אזרחית בגין הפרת חוזה שגרמה לו נזק בסך 2.3 מיליון ש"ח. לניר התברר כי בצירוף הפרשי הצמדה וריבית עד ליום הגשת התביעה עולה סכום התביעה לסך של 2.7 מיליון ש"ח. ובצירוף שכר טרחת עורך דין הצפוי להיפסק הסכום הכולל מאמיר לסך של שלושה מיליון ש"ח.

מה הדין?

- א. **על ניר להגיש את התביעה לבית המשפט המחוזי, רק בשל הוספת הפרשי ההצמדה והריבית לסכום התביעה.**
- ב. **על ניר להגיש את התביעה לבית המשפט המחוזי, רק בשל הוספת שכר הטרחה הצפוי של עורך הדין לסכום התביעה.**
- ג. **על ניר להגיש את התביעה לבית משפט שלום או מחוזי, בהתאם להסכם שכר הטרחה שנקבע עם עורך הדין.**
- ד. **על ניר להגיש את התביעה לבית משפט השלום.**

סעיף 51 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

הסמכות [28/ב]

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

(1) (א) עבירות שעונשן קנס בלבד או מאסר לתקופה שאינה עולה על שבע שנים; למעט עבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), למעט העבירות המנויות בחלק א' של התוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה של חמש שנים או יותר, אם החליט פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט מחוזי, למעט עבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, למעט עבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענפי המזון והפארם, התשע"ד-2014 ולמעט עבירה לפי סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003;

(ב) עבירות המנויות בחלק ב' לתוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה העולה על שבע שנים, ועבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), אם החליט פרקליט המדינה או פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט שלום, ובלבד שלא יוטל עונש מאסר לתקופה העולה על שבע שנים;

(2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין;

(3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות אחרות הנוגעות למקרקעין;

(א3) (נמחקה)

(4) תביעה-שכנגד לתביעה אזרחית שנושאן אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה שוויו של נושא התביעה-שכנגד אשר יהיה; היתה התביעה שכנגד עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט שהיה מוסמך לידון בתביעה שכנגד אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות משמעותי;

(5) בעניני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995, וזאת על אף האמור בפסקאות (2) ו-(3);

(1א) על אף הוראות סעיף קטן (א)(2) ו-(3), בית משפט שלום לא ידון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, אלא בתביעה שכנגד לפי הוראת סעיף קטן (א)(4) או אם הועבר אליו מבית המשפט המחוזי לפי הוראות סעיף 42ב(א)(6) או (7); ואולם, בית משפט שלום בשבתו כבית משפט לתביעות קטנות מוסמך לידון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב(א)(1)(ג), אם אותו עניין מצוי בסמכותו לפי הוראות חוק זה.

(ב) שר המשפטים, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו להגדיל את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א)(2); בצו כאמור ניתן לקבוע, לכלל בתי המשפט או לבית משפט מסוים, כי ענין שהגדלת סמכות כאמור הוסיפה לבית משפט השלום ושהוגש לפני תחילתו של הצו לבית משפט מחוזי יידון בבית משפט השלום, ובלבד שטרם הוחל בו בשמיעת עדים.

(ג) בענינים המפורטים בפסקה (5) בסעיף קטן (א) ידון בית משפט שהוסמך כאמור בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995.

5. מירי הגישה תביעה אזרחית לפי פרק ג' לחוק קידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, בסך 3 מיליון ש"ח בגין הפרת חוק שהתרחשה בבית שמש.

מה הדין?

- א. העניין יידון לפני שופטי בית המשפט המחוזי בירושלים.
- ב. העניין יידון לפני שופטי בית המשפט המחוזי בתל אביב.
- ג. העניין יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב או בירושלים.
- ד. העניין יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב או בחיפה.

סעיף 42 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

סמכות שופטים [ב/20]

42. סמכות שיפוטית שנתייחדה בדין למעט בחוק זה לנשיא או לסגן נשיא של בית משפט מחוזי, נתונה לכל שופט של אותו בית משפט; סמכות אחרת שנתייחדה לנשיא בית משפט מחוזי רשאי הוא לאצול, כולה או מקצתה, לסגן נשיא.

6. מרב, תושבת ירושלים, קיבלה הודעת חיוב לתשלום ארנונה על נכס בירושלים הנמצא בבעלותה. בהודעת התשלום נכתב כי שטח הנכס הוא 100 מ"ר. ובהתאם לכך חושב הסכום לתשלום. בעוד שלטענת מרב שטחו הוא 80 מ"ר. מנהל הארנונה דחה את השגתה, וערר שהגישה לוועדת הערר על פי חוק הרשויות המקומיות (ערר על קביעת ארנונה כללית), תשל"ו 1976, נדחה. מרב מעוניינת לתקוף משפטית את החלטת ועדת הערר.

מה על מרב לעשות?

- א. להגיש ערעור מנהלי לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים.
- ב. להגיש עתירה מנהלית לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים.
- ג. לעתור לבג"ץ נגד ההחלטה.
- ד. להגיש ערעור לבית המשפט לעניינים מקומיים שירושלים בתחום סמכותו.

סעיף 5 לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000 והתוספת השניה לו.

סמכות בית המשפט

5. בית משפט לעניינים מינהליים ידון באלה –

(תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

(1) עתירה נגד החלטה של רשות או של גוף המנוי בתוספת הראשונה בענין המנוי בתוספת הראשונה ולמעט עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה ענינו התקנת תקנות, לרבות ביטול תקנות, הכרזה על בטלותן או מתן צו להתקין תקנות (להלן – עתירה מינהלית);

(2) ערעור המנוי בתוספת השניה (להלן – ערעור מינהלי);

(3) תובענה המנויה בתוספת השלישית (להלן – תובענה מינהלית);

(תיקון מס' 2) תשס"א-2001 (תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

(4) ענין מינהלי או ענין אחר שנקבע בחוק אחר כי בית משפט לעניינים מינהליים ידון בו, ובכפוף להוראות אותו חוק.

7. דני הגיש עתירה למתן צו על תנאי לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק. אחד משופטי בית המשפט העליון עיין בכתב העתירה וסבר כי העתירה אינה מגלה על פניה עילה.

מה הדין?

- א. **השופט אינו מוסמך לדחות את העתירה על יסוד האמור בה בלבד. רק הרכב של שלושה שופטים מוסמך לדחות את העתירה על יסוד האמור בה בלבד, אף ללא הזמנת העותר לדיון.**
- ב. השופט מוסמך לדחות את העתירה על יסוד האמור בה בלבד, ובתנאי שהתקיים דיון במעמד העותר.
- ג. השופט מוסמך לדחות את העתירה על יסוד האמור בה בלבד, אף ללא הזמנת העותר לדיון.
- ד. השופט אינו מוסמך לדחות את העתירה על יסוד האמור בה בלבד. רק הרכב של שלושה שופטים יוכל לדחות את העתירה על יסוד האמור בה בלבד, בתנאי שהתקיים דיון במעמד העותר.

סעיף 26 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984; תקנה 5 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד-1984.

ההרכב [ב/3]

26. בית המשפט העליון ידון בשלושה, אולם –

- (1) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא רשאי להורות, לפני תחילת הדיון בענין מסויים, שהדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים
- (2) מותב שהחל לדון בענין מסויים רשאי להורות שהמשך הדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים, ובהם השופטים שהחלו בדיון;
- (3) בבקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, וכן בבקשות לצווים על תנאי, מוסמך לדון שופט אחד, אך שופט אחד לא יהיה מוסמך לסרב למתן צו על תנאי או לתתו על מקצת עילותיו בלבד
- (4) בערעור על החלטת ביניים של בית משפט מחוזי, או על פסק דין של דן יחיד בבית משפט מחוזי שדן בערעור, על פסק דין או על החלטה של בית משפט שלום, למעט בערעור כאמור בסעיף 37(ב)(9) ו-(10), מוסמך לדון שופט אחד;
- (5) בדיון מקדמי בערעור מוסמך לדון שופט אחד.

שמיעת העותר

5. העתירה תובא לפני שופט של בית המשפט העליון והוא רשאי ליתן את הצו או להורות על הזמנת העותר לפניו או להעביר את העתירה להרכב של שלושה; הועברה העתירה להרכב של שלושה, רשאי ההרכב ליתן את הצו או להורות על הזמנת העותר לפניו, ואם היה סבור שהעתירה אינה מראה על פניה עילה רשאי הוא לדחותה על יסוד האמור בה, ללא הזמנת העותר; הורה השופט על שמיעת העותר יקבע הרשם יום ושעה לדיון.

8. משפחת כהן סובלת זה כמה חודשים מרעש חזק בשעות הלילה, שמקורו בפאב הממוקם ברחוב מגוריה בעיר ירושלים. משפחת כהן מבקשת להגביל את שעות פעילות הפאב כך שתהיינה תואמות את הוראות חוק העזר העירוני ולשם כך פנתה לעיריית ירושלים. עיריית ירושלים לא עשתה דבר.

מתוך ההליכים המשפטיים שלהלן איזה הליך תוכל משפחת כהן לנקוט?

- א. להגיש קובלנה פלילית נגד בעלי הפאב בעבירה על חוק העזר העירוני המתאים.
- ב. להגיש עתירה נגד העירייה לבית המשפט לעניינים מנהליים בירושלים.
- ג. להגיש אד' ורק עתירה לבג"ץ נגד העירייה.
- ד. להגיש תביעה אזרחית לבית המשפט לעניינים מקומיים שירושלים בתחום סמכותו.

סעיפים 2, 5 והתוספת הראשונה לחוק בתי משפט לעניינים מנהליים, התש"ס-2000.

הגדרות

2. בחוק זה –

"עניינים מינהליים" - עניינים הנוגעים לסכסוכים שבין אדם לרשות;
 "רשות" - רשות מרשויות המדינה, רשות מקומית, וכן גופים ואנשים אחרים הממלאים תפקידים ציבוריים על פי דין;
 "החלטה של רשות" - החלטה של רשות במילוי תפקיד ציבורי על פי דין, לרבות העדר החלטה וכן מעשה או מחדל.

סמכות בית המשפט

5. בית משפט לעניינים מינהליים ידון באלה –

(תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

(1) עתירה נגד החלטה של רשות או של גוף המנוי בתוספת הראשונה בענין המנוי בתוספת הראשונה ולמעט עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה ענינו התקנת תקנות, לרבות ביטול תקנות, הכרזה על בטלותן או מתן צו להתקין תקנות (להלן – עתירה מינהלית);
 (2) ערעור המנוי בתוספת השניה (להלן – ערעור מינהלי);
 (3) תובענה המנויה בתוספת השלישית (להלן – תובענה מינהלית);

(תיקון מס' 2) תשס"א-2001 (תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

(4) ענין מינהלי או ענין שנקבע בחוק אחר כי בית משפט לעניינים מינהליים ידון בו, ובכפוף להוראות אותו חוק.

9. ראובן ושמעון שכנים בבית משותף. ראובן ביצע עבודות בנייה על גג הבית המשותף. שמעון הגיש תביעה לבית המשפט בה עתר להריסת עבודות הבנייה שביצע ראובן. בעקבות זאת, ראובן מבקש לצרף לכתב ההגנה מטעמו כתב תביעה שכנגד שמעון בגין הלוואה ששמעון לווה מראובן בטרם היו שכנים וללא קשר לבנייה. ראובן מבקש שבית המשפט יורה על החזר הלוואה זו ותביעתו היא כספית בגובה 3 מיליון ש"ח.

מה הדין?

- א. תביעתו של שמעון מוגשת בבית המשפט המחוזי, ולכן אפשר להגיש במסגרתה את התביעה שכנגד של ראובן, המסורה לסמכותו העניינית של בית המשפט המחוזי.
- ב. **תביעתו של שמעון מוגשת בבית משפט השלום, ואי אפשר להגיש במסגרתה את התביעה שכנגד של ראובן.**
- ג. תביעתו של שמעון מוגשת בבית משפט השלום, ואפשר להגיד במסגרתה את התביעה שכנגד ראובן, שכן בתביעה שכנגד אפשר לקזז כל תביעה שיש לנתבע עם התובע.
- ד. תביעתו של שמעון מוגשת בבית המשפט המחוזי, אך אי אפשר להגיש במסגרתה את התביעה שכנגד של ראובן מכיוון שהיא אינה עוסקת באותו נושא או באותן נסיבות של התביעה העיקרית.

סעיף 51 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד 1984; רע"א 3749/12 ששון בר-עוז נ' דניאל סטר
הסמכות [28/ב]
51. (א)

בית משפט שלום ידון באלה:

(1) (א) עבירות שעונשן קנס בלבד או מאסר לתקופה שאינה עולה על שבע שנים; למעט עבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), למעט העבירות המנויות בחלק א' של התוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה של חמש שנים או יותר, אם החליט פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט מחוזי, למעט עבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988, למעט עבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענפי המזון והפארם, התשע"ד-2014 ולמעט עבירה לפי סעיף 3 לחוק מאבק בארגוני פשיעה, התשס"ג-2003;

(ב) עבירות המנויות בחלק ב' לתוספת השניה, שעונשן מאסר לתקופה העולה על שבע שנים, ועבירות שהן עניין כלכלי לפי סעיף 42ב(א)(8), אם החליט פרקליט המדינה או פרקליט מחוז להעמיד עליהן אדם לדין לפני בית משפט שלום, ובלבד שלא יוטל עונש מאסר לתקופה העולה על שבע שנים;

(2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשסכום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין;

(3) תביעות בדבר חזקה או שימוש במקרקעין או בדבר חלוקתם או חלוקת השימוש בהם, לרבות תביעות הכרוכות בהן שענינן חזקה או שימוש במיטלטלין, יהיה שוויו של נושא התביעה אשר יהיה; אך בית משפט שלום לא ידון בתביעות בדבר חכירה לדורות ובתביעות אחרות הנוגעות למקרקעין; (נמחקה)

(4) תביעה-שכנגד לתביעה אזרחית שנושאן אחד או שהן נובעות מאותן הנסיבות, יהיה שוויו של נושא התביעה-שכנגד אשר יהיה; היתה התביעה שכנגד עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט שהיה מוסמך לדון בתביעה שכנגד אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות משמעותי;

(5) בעניני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995, וזאת על אף האמור בפסקאות (2) ו-(3).

(א) על אף הוראות סעיף קטן (א)(2) ו-(3), בית משפט שלום לא ידון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב, אלא בתביעה שכנגד לפי הוראת סעיף קטן (א)(4) או אם הועבר אליו מבית המשפט המחוזי לפי הוראות סעיף 42ב(א)(6) או (7); ואולם, בית משפט שלום בשבתו כבית משפט לתביעות קטנות מוסמך לדון בעניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב(א)(1)(ג), אם אותו עניין מצוי בסמכותו לפי הוראות חוק זה.

(ב) שר המשפטים, בהתייעצות עם נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו להגדיל את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א)(2); בצו כאמור ניתן לקבוע, לכלל בתי המשפט או לבית משפט מסוים, כי ענין שהגדלת סמכות כאמור הוסיפה לבית משפט השלום ושהוגש לפני תחילתו של הצו לבית משפט מחוזי יידון בבית משפט השלום, ובלבד שטרם הוחל בו בשמיעת עדים.

(ג) בענינים המפורטים בפסקה (5) בסעיף קטן (א) ידון בית משפט שהוסמך כאמור בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995.

10. על רקע התבטאויותיה של שופטת בית משפט השלום במהלך המשפט בתביעה אזרחית הגישה עו"ד קרן בקשה לפסילתה. השופטת דחתה את הבקשה, ועו"ד קרן הודיעה על כוונתה לערער על ההחלטה. **מה הדין?**

- א. הערעור יידון בבית המשפט המחוזי. באין החלטה אחרת יופסק המשפט עד להחלטה בערעור.
- ב. הערעור יידון בבית המשפט העליון. באין החלטה אחרת יופסק המשפט עד להחלטה בערעור.
- ג. **הערעור יידון בבית המשפט העליון. באין החלטה אחרת יימשך המשפט חרף הגשת הערעור.**
- ד. הערעור יידון בבית המשפט המחוזי. באין החלטה אחרת יימשך המשפט חרף הגשת הערעור.

סעיף 77א לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984; תקנה 173 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018

עילות פסלות

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

(1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;

(2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;

(3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כבורר, כמגשר, כעד, כיועץ מקצועי, כמומחה, או בדרך דומה אחרת; לענין סעיף קטן זה –

"בן משפחה – "בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"בן משפחה מדרגה ראשונה – "בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"עד מרכזי – "עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(2א) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(1א) שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(3א) על אף האמור בסעיף קטן (1א)(2), שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט, יחליט בה אותו שופט לאלתר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

(1ב) התקיימה עילת פסלות לפי סעיף קטן (1א)(1) או (2), הנוגעת לעורך דין או לבא כוח אחר, שהתקיימו בו נסיבות המחייבות קבלת היתר לייצוג כאמור בסעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין, רשאי בית המשפט להתיר את הייצוג, לבקשת עורך הדין או בא הכוח, אם מצא כי הנזק שייגרם לצד להליך אם לא יתיר את הייצוג עולה על הנזק שייגרם לצד להליך או לאינטרס הציבורי בשל הפסקת הדיון או החלפת שופט; התיר בית המשפט את הייצוג כאמור, לא ישב בדין השופט שלגביו התקיימה עילת הפסלות.

(ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בעל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערעור ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

בקשה לפסלות שופט

173. (א) בקשה לפסלות שופט לפי סעיף 77א לחוק תוגש בכתב או אם הועלתה במהלך הדיון תישמע בעל פה, מיד לאחר שנודע לבעל הדין על עילת הפסלות ולפני כל טענה אחרת

(ב) החליט בית המשפט לדחות את טענת הפסלות, ימשיך את הדיון כסדרו, זולת אם הורה אחרת

11. יעל הגישה תובענה אזרחית נגד רינת, מנכ"לית חברת "אבי-גד" הפועלת בישראל, בטענה כי רינת פרסמה פרט מטעה בתשקיף החברה. התובענה הוגשה לבית המשפט הכלכלי בתל אביב. בצד התובענה, הגישה יעל בקשה לקבלת צו עיכוב יציאה מהארץ נגד רינת, לנוכח חששה של יעל כי רינת תברח לארצות הברית טרם בירור התובענה, שכן שם מתגוררים בן זוגה והוריה.

מה הדין?

- א. רשם בית המשפט המחוזי בתל אביב או שופט המחלקה הכלכלית רשאים לדון בבקשה, והם בלבד.
- ב. **רשם בית המשפט המחוזי בתל אביב או שופט המחלקה הכלכלית או שופט אחר בבית המשפט המחוזי בתל אביב רשאים לדון בבקשה.**
- ג. שופט המחלקה הכלכלית או שופט אחר בבית המשפט המחוזי בתל אביב רשאים לדון בבקשה, והם בלבד.
- ד. שופט בית המשפט הכלכלי, והוא בלבד, רשאי לדון בבקשה.

סעיף 42 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

סמכות המחלקה הכלכלית

42. (א) עניין כלכלי שבסמכות בית משפט מחוזי יידון לפני שופטי בית המשפט המחוזי שלו נתונה הסמכות המקומית לדון בו; היה העניין הכלכלי בסמכות בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו או בסמכות בית המשפט המחוזי בחיפה, יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית באחד מבתי המשפט האמורים, לפי העניין; ואולם—

(1) עניין כלכלי כאמור בסעיף 42ב(א)(1)(ו) יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו או בבית המשפט המחוזי בחיפה, אף אם הוא בסמכות בית משפט מחוזי אחר;

(2) עניין כלכלי שקבע שר המשפטים לפי סעיף קטן (ד) יידון בבתי המשפט כמפורט להלן:

(א) אם הסמכות המקומית לדון בו נתונה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו, בית המשפט המחוזי מרכז-לוד, בית המשפט המחוזי בירושלים או בית המשפט המחוזי בבאר שבע – לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו;

(ב) אם הסמכות המקומית לדון בו נתונה לבית המשפט המחוזי בחיפה או לבית המשפט המחוזי בנצרת – לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בחיפה.

(1א) עניין כלכלי-מינהלי יידון לפני שופטי המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו.

(ב) המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו תדון בעניין כלכלי-מינהלי לפי חוק בתי משפט לעניינים מינהליים.

(ג) (1) רשם או שופט של בית משפט מחוזי מוסמך לדון בעניינים שבסמכות רשם לפי חוק, אף אם הסמכות לדון בתובענה נתונה למחלקה הכלכלית לפי סעיף קטן (א) או (1א);

(2) ערעור על החלטה אחרת של רשם כאמור בסעיף קטן זה יידון לפני שופט המחלקה הכלכלית.

(ד) שר המשפטים רשאי, בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה, חוק ומשפט של הכנסת, לקבוע עניינים כלכליים שיידונו בהתאם להוראות סעיף קטן (א). (2)

12. ביום 10.8.2015 הגיש נדב תביעה לפיצויים בשל נזקי גוף, שאינם בשל עוגמת נפש.

- א. **אין לפרסם את שמו המלא של נדב או את מספר הזהות שלו אלא אם כן ניתנה לכך הסכמתו לפני הפרסום, או ברשות בית המשפט.**
- ב. אפשר לפרסם את שמו המלא של נדב ואת מספר הזהות שלו.
- ג. אפשר לפרסם את שמו המלא של נדב, אך אין לציין את מספר הזהות שלו.
- ד. אין לפרסם את שמו המלא של נדב אלא אם כן ניתנה לכך הסכמתו לפני הפרסום, או ברשות בית המשפט. אפשר לפרסם את מספר הזהות של נדב.

סעיף 70 לחוק בתי המשפט[נוסח משולב], התשמ"ד-1984

איסור פרסומים [40/ב]

70. (א) לא יפרסם אדם דבר על דיון שהתנהל בבית משפט בדלתיים סגורות אלא ברשות בית המשפט.
- (ב) לא יצלם אדם באולם בית משפט ולא יפרסם תצלום כזה אלא ברשות בית המשפט.
- (ג) לא יפרסם אדם בלי רשות בית המשפט פרסום בעניינו של קטין כאמור בסעיף 24(א)? (1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.
- (ג1) לא יפרסם אדם שם או מספר זהות של בעל דין התובע פיצויים בשל נזקי גוף, למעט פיצויים בשל עוגמת נפש, אלא אם כן ניתנה הסכמתו של אותו בעל דין לפני הפרסום או ברשות בית המשפט.
- (ד) בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם, לשם מניעת פגיעה בפרטיות של אדם בשל חשיפת מידע רפואי עליו או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם.
- (ד1) (1) לא יפרסם אדם שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, עד תום 48 שעות מהמועד שבו התייצב החשוד לחקירה או שהיה עליו להתייצב לחקירה, או עד סיומו של הדיון הראשון שהתקיים לפני שופט בעניינו, לפי המוקדם מביניהם; לעניין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות;
- (2) על אף הוראות פסקה (1), לא יחול איסור פרסום שמו של חשוד בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן:
- (א) בית המשפט התיר את פרסום שמו של החשוד בשל העניין הציבורי שבפרסום, ובלבד שניתנה לחשוד הזדמנות להשמיע את טענותיו בעניין;
- (ב) רשות חוקרת פרסמה או ביקשה לפרסם את שם החשוד, לאחר שקצין בדרגת ניצב משנה ומעלה מאגף חקירות ומוודיעין במשטרת ישראל, או עובד ציבור האחראי על תחום חקירות ומוודיעין ברשות חוקרת אחרת, לפי העניין, אישר כי בנסיבות העניין, מטעמים מיוחדים שנרשמו, התקיימו שני אלה:
- (1) הפרסום נדרש לצורך איתור חשוד או עד, תפיסת עבריין נמלט, אזהרת הציבור מפני אדם העלול לסכנו או לצורך חיוני אחר;
- (2) עיכוב הפרסום שייגרם מהצורך בקבלת אישור בית המשפט לפי פסקת משנה (א), עלול לסכל את מטרת הפרסום האמורה בפסקת משנה (1);
- (ג) החשוד ביקש לפרסם את שמו או הסכים לפרסום שמו, ובלבד שהבקשה או ההסכמה ניתנו בידי החשוד עצמו או על ידי בא כוחו, בכתב.
- (ה) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, או פרט אחר מפרטי החקירה, אם הדבר עלול לפגוע בחקירה שעל פי דין; אסר בית המשפט כאמור, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.
- (ה1) (1) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום; הורה בית המשפט על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת;

(2) הרשות החוקרת תיידע חשוד שהוא עצור ואינו מיוצג בדבר זכותו לבקש מבית המשפט לאסור את פרסום שמו לפי הוראות סעיף זה וכן תאפשר לו להגיש בקשה לאיסור פרסום שמו באמצעותה, לפי הטופס שבתוספת הרביעית, ותיידע את החשוד בדבר אפשרות זו לא יאוחר מ-24 שעות מעת מעצרו או לפני שהובא לפני שופט – המוקדם מביניהם; לעניין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות; (3) שר המשפטים, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לביצוע פסקה (2).

(2ה) לענין סעיף זה –

”חשוד – מי שנפתחה נגדו חקירה פלילית;

”רשות חוקרת – משטרת ישראל או רשות חוקרת אחרת המוסמכת לחקור על פי דין;

”שם של חשוד – לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהות את החשוד.

(3ה) (1) לא יפרסם אדם שם של חשוד או שם של נאשם, לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהותו, שהתקיימו בעניינו הנסיבות כאמור בסעיף 325(3) לחוק השיפוט הצבאי, התשט”ו-1955, והוא שוטר משמר הגבול, שוטר אחר – לעניין פעילות מבצעית למניעת פעילות חבלנית עוינת בלבד, או אדם שעבר עבירה בהיותו חייל כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט”ו-1955, והחוק האמור חדל לחול עליו לגבי אותה עבירה;

(2) הוראות סעיף קטן (1ד) (2) יחולו לעניין סעיף קטן זה, בשינויים המחויבים, ובשינוי זה: הוראות סעיף קטן (1ד) (2) (ב) יחולו לעניין חשוד בלבד;

(3) איסור פרסום לפי סעיף קטן זה לא יחול על גורם שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיך לכך או על אדם מטעם אותו גורם, המעביר שם של חשוד או שם של נאשם לרשות שלטונית זרה או לרשות שיפוטית זרה; העברת שם של חשוד או שם של נאשם כאמור תהיה בהסכמת הרשות החוקרת או הפרקליט הצבאי הראשי, לפי העניין.

(ו) העובר על הוראה מהוראות סעיף זה, למעט סעיף קטן (ג), דינו – מאסר ששה חדשים; העובר על הוראות סעיף קטן (ג), דינו כדין מי שפרסם פרסום לפי סעיף 24(א) (1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש”ך-1960.

13. יהודית וחברתה לואת הגישו תביעה משותפת בבית משפט לתביעות קטנות נגד חברת נופש טורס, על סך של 3,000 ש”ח. ביום הדיון חקר בית המשפט מיוזמתו את יהודית ואת לואת, ולאחר מכן קיבל את תביעתן. החברה רוצה לערער על פסק הדין.

איזה מבין המשפטים הבאים נכון?

- א. בית המשפט היה רשאי לחקור את יהודית ולואת, והחברה זכאית להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי.
- ב. בית המשפט לא היה רשאי לחקור את יהודית ולואת, והחברה רשאית להגיש ערעור אם ניתנה לכך רשות של שופט בית משפט מחוזי.
- ג. בית המשפט היה רשאי לחקור את יהודית ולואת, והחברה רשאית להגיש ערעור אם ניתנה לכך רשות של שופט בית משפט מחוזי.
- ד. בית המשפט לא היה רשאי לחקור את יהודית ולואת, והחברה זכאית להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי.

סעיף 62, 64 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ”ד-1984

ראיות וסדרי דין [ת/4]

62. (א) בית משפט לתביעות קטנות יהיה רשאי לקבל ראיה אף אם לא היתה קבילה בבית משפט אחר; אין בהוראה זו כדי לגרוע מדיני חסינות עדים וראיות חסויות.

(ב) בית משפט לתביעות קטנות אינו קשור בסדרי הדין הנוהגים בבית משפט אחר, ובכפוף לסדרי דין שהתקין שר המשפטים לענין סימן זה, יפעל בדרך הנראית לו מועילה ביותר להכרעה צודקת ומהירה.

ערעור [ת/7]

64. פסק דין של בית משפט לתביעות קטנות ניתן לערער לפני בית משפט מחוזי אם ניתנה רשות לכך מאת שופט של בית המשפט המחוזי; בית המשפט המחוזי ידון בערעור בשופט אחד.

14. בשם חברת משחקים בע"מ הוגשה תביעה נגזרת, והחברה מעוניינת להגיש בקשה לפטור מתשלום אגרה על ההליך.
מה הדין?

- א. על חברת משחקים בע"מ להגיש את הבקשה לא יאחר מ-15 ימים ממועד הגשת התביעה הנגזרת.
- ב. על חברת משחקים בע"מ להגיש את הבקשה לא יאחר מ-20 ימים ממועד הגשת התביעה הנגזרת.
- ג. **על חברת משחקים בע"מ להגיש את הבקשה לא יאחר מ-15 ימים ממועד אישור התביעה כתביעה נגזרת.**
- ד. על חברת משחקים בע"מ להגיש את הבקשה לא יאחר מ-20 ימים ממועד אישור התביעה כתביעה נגזרת.

תקנה 14 לתקנות בתי המשפט[אגרות], תשס"ז-2007

פטור מתשלומה של אגרה

14. (א) בעל דין, הטוען שאין ביכולתו לשלם אגרה, יצרף לתובענה, עם הבאתה לראשונה לבית המשפט, בקשה לפטור מתשלום אגרה בגין אותה תובענה, בצירוף תצהיר שיפרט בו את רכושו, רכוש בן זוגו ורכוש הוריו אם הוא סמוך על שולחנם, ומקורות הכנסתו בששת החודשים שקדמו לתאריך הבקשה.

(1א) (פקע)

(ב) על אף האמור בתקנת משנה (א), בעל דין החייב בתשלום אגרה בתביעה לפיצויים בשל נזק גוף, רשאי להגיש בקשה לפטור מתשלום אגרה, לא יאחר מחמישה עשר ימים מהמועד שנקבע לתשלום האגרה לפי תקנה 5, ובתביעה נגזרת רשאית החברה שבשמה מוגשת התביעה הנגזרת, להגיש בקשה לפטור מתשלום אגרה לא יאחר מחמישה עשר ימים ממועד אישור התביעה כתביעה נגזרת.

(ג) הוגשה בקשה לפטור מתשלום אגרה וראה בית משפט שאין ביכולתו של המבקש לשלם את האגרה, ונראה לבית המשפט שההליך מגלה עילה, רשאי בית המשפט לפטור את המבקש מתשלום האגרה, כולה או חלקה; בית המשפט יתחשב ביכולתו האישית של המבקש בלבד, בהסתמך על רכושו, רכוש בן זוגו ורכוש הוריו, אם הוא סמוך על שולחנם בלבד.

(ד) ראייה לכאורה לחוסר יכולתו של המבקש לשלם את האגרה כאמור בתקנת משנה (ג), תשמש החלטה או הכרזה כמפורט להלן, אם ניתנה בשנתיים שקדמו להגשת הבקשה:

(1) החלטה של בית משפט לפטור את המבקש מתשלום אגרה;

(2) הכרזה כי המבקש הוא חייב מוגבל באמצעים לפי סעיף 69 לחוק ההוצאה לפועל;

(3) הכרזה כי החייב הוא פושט רגל לפי סעיף 42 לפקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ס-1980.

(4) מתן צו לפתיחת הליכים לגבי יחיד לפי חלק ג' לחוק חדלות פירעון; אם חלפו שנתיים ממתן צו כאמור, ראייה שיציג היחיד ולפיה הוא עודנו בהליכי חדלות פירעון כהגדרתם בחוק האמור.

(ה) קבלת גמלה לפי חוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 בעת הגשת הבקשה לפטור מאגרה, תשמש ראייה לכאורה לחוסר יכולתו של המבקש לשלם את האגרה כאמור בתקנת משנה (ג).

(ו) לדיון בבקשה, רשאי בית משפט להזמין את בעלי הדין וכל אדם אחר שיראה לנכון להזמין, ואולם רשאי בית משפט לדון בבקשה אף בלא הופעת בעלי הדין; היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו יכול, במקום להתייצב לדיון, לתת הסכמתו בכתב לפטור מהאגרה, בין לגבי בקשה פלונית ובין לגבי סוג של בקשות; אין בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, כשלעצמה, כדי לחייב את בית המשפט.

(ז) דחה בית משפט את הבקשה, או פטר מתשלום חלק מהאגרה בלבד, רשאי הוא להרשות למבקש לשלם את האגרה, שלגביה לא ניתן הפטור, לשיעורין, ובתוך הזמן שיקבע; שולמה האגרה בתוך הזמן שנקבע, יראו כאילו נעשה התשלום ביום שהובא ההליך; נדחה מועד תשלום האגרה, ישלם המבקש את האגרה בתוספת הפרשי הצמדה מיום התשלום לפי תקנות אלה אילולא הוגשה הבקשה, והוראות תקנה 13 יחולו בהתאמה, אלא אם כן הורה בית המשפט אחרת.

(ח) פטר בית המשפט מתשלום חלק מהאגרה בלבד, ישלם המבקש את יתרת האגרה שלגביה לא ניתן פטור, ורשאי הוא בתוך חמישה עשר ימים לתקן את כתב התביעה בהתאם לפטור, כך שלא תחול עליו חובת תשלום יתרת האגרה או חלקה, ובמקרה זה יביא לבית המשפט כתב תביעה מתוקן.

(ט) ניתן פטור מתשלום מלוא האגרה, יחול הפטור גם על כל תשלום נוסף של אגרה שיחויב בו בעל דין בקשר עם אותו הליך באותה ערכאה.

(י) ניתן פטור לפי תקנה זו, ומקבל הפטור זכה בתביעתו, רשאי בית משפט או רשם לחייב את בעל הדין שכנגד בתשלום האגרה החלה על ההליך בתוספת הפרשי הצמדה מהמועד שבו היה על בעל הדין שקיבל פטור לשלם את האגרה, אילולא קיבל את הפטור; היה ההליך תביעה כספית לסכום קצוב, תשולם האגרה לפי הסכום שנפסק.

15. רמי הגיש תביעה לפיצוי בגין נזקי גוף שנגרמו לו בסך 200,000 ש"ח נגד חברת ביטוח (להלן הנתבעת). הנתבעת שלחה לרמי בקשה לענות על שאלון מטעמה. משלא נענתה פנתה לבית המשפט וביקשה צו שיורה לרמי לענות על שאלון מטעמה. בית המשפט נתן צו כמבוקש. רמי הפר צו זה ולא השיב לשאלון. בקדם המשפט הראשון לא נתן רמי הסבר סביר לאי מתן תשובות לשאלון. בית המשפט הורה למחוק את כתב תביעתו של רמי.

מה הדין?

- א. **רמי רשאי להגיש ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי. הערעור יידון בפני שלושה שופטים.**
- ב. רמי רשאי להגיש ערעור בזכות לבית המשפט המחוזי. הערעור יידון בפני שופט אחד.
- ג. רמי רשאי להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי. הבקשה תידון בפני שלושה שופטים.
- ד. רמי רשאי להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט המחוזי. הבקשה תידון בפני שופט אחד.

סעיף 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

ההרכב [15/ב]

37. (א) בענינים אלה ידון בית משפט מחוזי בשלושה :

- (1) משפטים בשל עבירה שענשה מוות או מאסר עשר שנים או יותר ;
- (2) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום ;
- (3) כל ענין שהנשיא של בית המשפט המחוזי או סגנו הורה שידונו בו שלושה .
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בענינים הבאים ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו, לעניין מסוים, כי יידון בשלושה :
 - (1) עבירות המנויות בחלק א' של התוספת הראשונה ;
 - (2) (נמחקה)
 - (3) דיון מקדמי בערעור .
- (4) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום ושל שופטי תעבורה, לענין העבירות המפורטות בסעיף 25(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], שאינן פשעים, ולמעט לענין עבירה לפי סעיף 64 לפקודה האמורה ;
- (5) ערעורים בעניינים המנויים בחלק ב' של התוספת הראשונה שיקבעם שר המשפטים בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת .
- (6) (נמחקה)
- (7) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 ולפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001 ;
- (8) ערעורים על פסקי דין בעניינים שבית משפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון בהם לפי סעיף 55.
- (9)
- ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום בדין יחיד בתביעות שסכומן או ששווי נוסאן, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין, למעט בתביעות כמפורט להלן :
 - (א) תביעות לפיצויים בשל נזקי גוף או תביעות לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תביעות שעילתן בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 ;
 - (ב) תביעות בענייני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995 ;
 - (ג) תביעות כאמור בסעיף 51(א); (3)
 - (10) ערעורים על פסקי דין של בתי דין מינהליים כהגדרתם בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, זולת אם נקבע אחרת בחוק ;

- (11) בקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, במסגרת ערעורים.
(12) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018.
(ג) בכל ענין שאינו מוזכר בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד.

16. בית המשפט העליון החל לדון בעניין מסוים בהרכב של 3 שופטים. במהלך הדיון הגיעו חברי ההרכב למסקנה שמאחר שהסוגיה העומדת לדיון עקרונית וחשובה מבחינה ציבורית, מן הראוי שידון בה הרכב גדול יותר, של 7 שופטים.

מה הדין?

- א. אי אפשר לשנות את ההרכב לאחר שהוחל בדיון.
ב. אפשר לשנות את ההרכב רק בהוראה של נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא.
ג. אי אפשר לשנות את ההרכב מרגע שההרכב נקבע מראש על ידי נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא.
ד. **אפשר לשנות את ההרכב בהוראה של המותב שהחל לדון בתיק, ובהרכב המורחב יהיו גם השופטים שהיוו את המותב המקורי.**

סעיף 26 לחוק בתי המשפט[נוסח משולב], התשמ"ד-1984

ההרכב [3/ב]

26. בית המשפט העליון ידון בשלושה, אולם –

- (1) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא רשאי להורות, לפני תחילת הדיון בענין מסויים, שהדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים ;
(2) מותב שהחל לדון בענין מסויים רשאי להורות שהמשך הדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים, ובהם השופטים שהחלו בדיון ;
(3) בבקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, וכן בבקשות לצווים על תנאי, מוסמך לדון שופט אחד, אך שופט אחד לא יהיה מוסמך לסרב למתן צו על תנאי או לתתו על מקצת עילותיו בלבד ;
(4) בערעור על החלטת ביניים של בית משפט מחוזי, או על פסק דין של דן יחיד בבית משפט מחוזי שדן בערעור, על פסק דין או על החלטה של בית משפט שלום, למעט בערעור כאמור בסעיף 37(ב)(9) ו-(10), מוסמך לדון שופט אחד ;
(5) בדיון מקדמי בערעור מוסמך לדון שופט אחד.

17. עו"ד צור ביקש מרשם בית המשפט העליון שאינו שופט לפסול את עצמו מלשבת בדין בבקשה לפטור מאגרה שהגיש. הרשם דחה את בקשת הפסילה של עו"ד צור. עו"ד צור הגיש ערעור על דחיית בקשת הפסילה.

מה הדין?

- א. בערעור ידונו רשם בית המשפט העליון שהוא שופט או שופט אחד של בית המשפט העליון כפי שיקבע הנשיא, והם בלבד.
- ב. בערעור ידונו נשיא בית המשפט העליון או רשם בית המשפט העליון שהוא שופט כפי שיקבע הנשיא, והם בלבד.
- ג. בערעור ידונו נשיא בית המשפט העליון או מותב של שופטי בית המשפט העליון כפי שיקבע הנשיא, והם בלבד.
- ד. **בערעור ידונו נשיא בית המשפט העליון או מותב של שופטי בית המשפט העליון או שופט אחד, כפי שיקבע הנשיא.**

סעיף 77א, 105ב לחוק בתי המשפט[נוסח משולב], התשמ"ד-1984

עילות פסלות

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

(1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;

(2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;

(3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כבורר, כמגשר, כעד, כיועץ מקצועי, כמומחה, או בדרך דומה אחרת;

לענין סעיף קטן זה –

"בן משפחה – "בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"בן משפחה מדרגה ראשונה – "בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"עד מרכזי – "עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(2א) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(1א) שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(3א) על אף האמור בסעיף קטן (1א)(2), שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט, יחליט בה אותו שופט לאלתר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

(1ב) התקיימה עילת פסלות לפי סעיף קטן (1א)(1) או (2), הנוגעת לעורך דין או לבא כוח אחר, שהתקיימו בו נסיבות המחייבות קבלת היתר לייצוג כאמור בסעיף 53 לחוק לשכת עורכי הדין, רשאי בית המשפט להתיר את הייצוג, לבקשת עורך הדין או בא הכוח, אם מצא כי הנזק שייגרם לצד להליך אם לא יתיר את הייצוג עולה על הנזק שייגרם לצד להליך או לאינטרס הציבורי בשל הפסקת הדיון או החלפת שופט; התיר בית המשפט את הייצוג כאמור, לא ישב בדין השופט שלגביו התקיימה עילת הפסלות.

(ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בעל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערעור ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

פסלות

105ב. לענין טענת פסלות נגד רשם, דין רשם שאינו שופט כדין שופט, והוראות סעיף 77א יחולו.

18. עמותה הגישה בבית משפט השלום תביעה לסילוק יד ממקרקעין רשומים נגד בית עסק מאוגד כחברה בע"מ שהתמקם לו במקרקעין שלטענת העמותה שייכים לה. בהגנתם מפני תביעת הפינוי טענו בעלי החברה כי החברה היא הבעלים של המקרקעין זה זמן רב. לאחר דיון ושמיעת עדויות פסק בית המשפט כי החברה אינה הבעלים של המקרקעין וכי עליה לפנותם.

מה הדין?

- א. בית משפט השלום לא היה מוסמך לפסוק את שפסק, והיה עליו להעביר את הדיון בתיק כולו לבית המשפט המחוזי.
- ב. בית משפט השלום לא היה מוסמך לפסוק את שפסק, והיה עליו לבקש מהצדדים לברר תחילה את שאלת הבעלות במקרקעין בלבד בבית המשפט המחוזי לפני שידון בתביעה שבפניו.
- ג. **בית המשפט היה מוסמך לפסוק את שפסק, וקביעתו טובה רק לצורך תביעת הפינוי.**
- ד. בית המשפט היה מוסמך לפסוק את שפסק, וקביעתו טובה לכל דבר ועניין.

סעיף 76 לחוק בתי המשפט[נוסח משולב], התשמ"ד-1984

סמכות נגירת [ב/35]

76. הובא ענין כדין לפני בית משפט והתעוררה בו דרך אגב שאלה שהכרעתה דרושה לבירור הענין, רשאי בית המשפט להכריע בה לצורך אותו ענין אף אם הענין שבשאלה הוא בסמכותו הייחודית של בית משפט אחר או של בית דין אחר.

19. ביום 15.11.16 ניתן בנוכחות הצדדים פסק דינו של בית משפט השלום בתל אביב בתביעה כספית שהגיש סמיר נגד יהושע. ביום 28.12.16 הגיש סמיר בקשה לתיקון טעות בפסק הדין שבמסגרתה שטח בין היתר את טענותיו לאיחור בהגשת הבקשה ועתר כי תינתן לו ארכה. בשים לב למועד הגשת הבקשה, התנגד יהושע לתיקון הטעות.

מה הדין?

- א. בית המשפט יהא רשאי לתקן את הטעות בפסק הדין רק אם סמיר יגיש בקשה נפרדת להארכת מועד.
- ב. בית המשפט אינו רשאי לתקן את הטעות בפסק הדין משחלפו יותר מ-21 ימים מאז ניתן פסק הדין.
- ג. **סעיפים 41(א) ו- (ה) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 ופרט 5 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006** בית המשפט רשאי לתקן את הטעות בפסק הדין לפי שיקול דעתו, ומבלי שיירשם טעם לכך.

סעיף 81 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984; תקנה 176 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018

תיקון טעות בפסק דין [ב/37א]

81. (א) מצא בית משפט כי נפלה טעות בפסק דין או בהחלטה אחרת שנתן, רשאי הוא, תוך עשרים ואחד ימים מיום נתינתם, לתקנם בהחלטה מנומקת, ורשאי הוא לשמוע טענות בעלי הדין לענין זה; לענין זה, "טעות" – "טעות לשון, טעות בחישוב, פליטת קולמוס, השמטה מקרית, הוספת דבר באקראי וכיוצא באלה.

(ב) בהסכמת בעלי הדין רשאי בית המשפט להחליט בכל עת על כל תיקון בפסק דין או בהחלטה אחרת שנתן.

(ג) תוקנו פסק דין או החלטה אחרת כאמור בסעיף קטן (א) יראו, לענין ערעור, את מועד החלטת התיקון כמועד מתן פסק הדין או ההחלטה האחרת.

(ד) החלטה לפי סעיף קטן (א) אינה ניתנת לערעור אלא בערעור על פסק הדין או ההחלטה האחרת.

סמכות כללית של בית המשפט למתן הוראות

176. (א) בית המשפט רשאי לתת בכל עת הוראות לכל עניין שבסדרי הדין וכן לתקן כל פגם או טעות בכל הליך לרבות בעניין שהוכרע לפי תקנה 33(ד) אם ראה לנכון צורך בכך לשם הגשמת מטרת תקנות אלה.

(ב) בית המשפט רשאי לתת הוראות בדבר היקף כתב טענות; נקבע בתקנות אלה או בכל חיקוק זמן לעשיית דבר או להימנע מעשיית דבר או מדד להיקף כתב טענות, יחול האמור כל עוד בית המשפט לא הורה אחרת מטעמים מיוחדים.

(ג) מועד שהורה עליו בית המשפט לעשיית דבר שבסדר הדין או שבנוהג, רשאי הוא, לפי שיקול דעתו, ובאין הוראה אחרת בתקנות אלה, להאריכו מזמן לזמן.

20. נגד חברת "גלעד", הנסחרת בבורסה בתל אביב, ונגד בעלת השליטה בה, שרית, הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית בעילה הנובעת מזיקה למניות החברה. שופט המחלקה הכלכלית שבבית המשפט המחוזי בתל אביב החליט לדחות את הבקשה נגד "גלעד" ולאשר את הבקשה נגד שרית. שרית מבקשת לערער על ההחלטה לאשר את הבקשה, והתובע הייצוגי מבקש לערער על ההחלטה לדחות את הבקשה נגד "גלעד".

מה הדין?

- א. על שרית להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון. על התובע הייצוגי להגיש בקשה לדיון חוזר בפני הרכב של שלושה שופטים בבית המשפט המחוזי.
- ב. על שרית ועל התובע הייצוגי להגיש בקשות לדיון חוזר בפני הרכב של שלושה שופטים בבית המשפט המחוזי.
- ג. על שרית ועל התובע הייצוגי להגיש בקשות רשות ערעור לבית המשפט העליון.
- ד. **על שרית להגיש בקשה לדיון חוזר בפני הרכב של שלושה שופטים בבית המשפט המחוזי. על התובע הייצוגי להגיש ערעור לבית המשפט העליון.**

סעיפים 41(א) ו-41(ה) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 ופרט 5 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

ערעור [ב/19]

41. (א) פסק דין של בית משפט מחוזי בערכאה ראשונה ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון.
- (ה) (1) על אף האמור בסעיף קטן (ב) ובסעיף 8(ד) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, לא תינתן רשות ערעור על החלטת בית משפט מחוזי לאשר תובענה ייצוגית לפי פרט 5 לתוספת השנייה לחוק האמור או לאשר תביעה נגזרת לפי סעיף 198 לחוק החברות, התשנ"ט-1999;
- (2) לבקשת בעל דין, יקיים בית המשפט דיון חוזר בהחלטה כאמור בפסקה (1) בהרכב של שלושה שופטים; מצא ההרכב כי בקשה לדיון חוזר מעלה עניין שיש בו חשיבות, רגישות או חידוש מיוחדים, רשאי הוא להורות על העברת הדיון בו לבית המשפט העליון אשר ידון בבקשה לדיון חוזר כאילו היתה ערעור על ההחלטה; על החלטת ההרכב לפי פסקה זו לא תינתן רשות ערעור;
- (3) אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור בפסקה (1) במסגרת ערעור על פסק הדין.

21. ענת הגישה תביעה נגד המעסיק שלה בבית משפט השלום. עוד בטרם הוגש כתב הגנה הועברה התביעה, ביוזמת בית המשפט ובהסכמתה של ענת, לבית הדין האזורי לעבודה. המעסיק של ענת סבור כי הסמכות העניינית לדון בתביעה נתונה דווקא לבית משפט השלום ולא לבית הדין לעבודה.

מה הדין?

- א. המעסיק רשאי להגיש לבית הדין לעבודה בקשה לדחות את התביעה על הסף מחוסר סמכות עניינית. בית הדין מוסמך להעביר את התביעה לבית משפט השלום.
- ב. המעסיק רשאי להגיש לבית הדין לעבודה בקשה לדחות את התביעה על הסף מחוסר סמכות עניינית. בית הדין מוסמך לדחות את התביעה על הסף.
- ג. **המעסיק רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לביטול ההחלטה להעביר את התביעה לבית הדין האזורי לעבודה.**
- ד. המעסיק רשאי אך ורק להגיש ערעור על החלטת בית המשפט להעביר את התביעה לבית הדין האזורי לעבודה.

סעיף 79 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984; 131 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018.

סעד בשל חוסר סמכות [ב/37]

79. (א) מצא בית משפט שאין הוא יכול לדון בענין שלפניו מחמת שאינו בסמכותו המקומית או העניינית, והוא בסמכותו של בית משפט או של בית דין אחר, רשאי הוא להעבירו לבית המשפט או לבית הדין האחר, והלה ידון בו כאילו הובא לפניו מלכתחילה, ורשאי הוא לדון בו מן השלב שאליו הגיע בית המשפט הקודם. (ב) בית המשפט או בית הדין שאליו הועבר ענין כאמור, לא יעבירו עוד.

ביטול החלטה לפי צד אחד

131. נתן בית המשפט החלטה לפי צד אחד והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה ההחלטה בקשת ביטול בתוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, רשאי בית המשפט לבטלה, בתנאים שייראו לו; הוראה זו לא תחול על פנייה לבית המשפט לפי תקנה 33(ד).

22. איזה מהמשפטים הבאים נכון בנוגע למשפט חוזר בעניין פלילי?

- א. נשיא בית המשפט העליון רשאי להורות כי בית המשפט העליון יקיים משפט חוזר אם הוצגו ראיות העשויות לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון. בפסק דינו במשפט החוזר יהא רשאי בית המשפט העליון להחמיר בעונש.
- ב. **נשיא בית המשפט העליון רשאי להורות כי בית המשפט העליון יקיים משפט חוזר אם התעורר חשש של ממש כי בהרשעתו נגרם לנידון עיוות דין. משנפטר הנידון רשאי הנשיא להורות כן לבקשת אחותו של הנידון.**
- ג. שופט של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית משפט מחוזי שעליו הורה יקיים משפט חוזר אם הוצגו עובדות העשויות לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון. שופט בית המשפט העליון רשאי לעשות כן לבקשת הנידון או בת זוגו בלבד.
- ד. נשיא בית המשפט העליון רשאי להורות על זיכוי של נידון, חרף התנגדות היועץ המשפטי לממשלה, אם נוכח הנשיא כי התקיימה אחת העילות למשפט חוזר, ובנסיבות העניין אין תועלת לקיים משפט חוזר.

סעיף 31 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

משפט חוזר [ב/9(א)-(ג)]

31. (א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:
 - (1) בית משפט פסק כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילולא ראיה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;
 - (2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;
 - (3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותו מעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה.
 - (4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין.
- (ב) הרשות לבקש משפט חוזר נתונה לנידון וליועץ המשפטי לממשלה; מת הנידון – תהיה הרשות האמורה גם לבן-זוגו ולכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו.
- (ג) במשפט חוזר יהיו לבית המשפט העליון או לבית משפט מחוזי כל הסמכויות הנתונות לבית משפט מחוזי במשפט פלילי והנתונות לבית המשפט העליון בערעור פלילי, פרט לסמכות להחמיר בעונש; בית המשפט רשאי לתת כל צו הנראה בעיניו כדי לפצות נידון שנשא ענשו או חלק ממנו ושהרשעתו בוטלה כתוצאה מן המשפט החוזר, או לתת כל סעד אחר; מת הנידון – רשאי בית המשפט לתת צו כאמור לטובת אדם אחר.
- (ד) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא או הרכב כאמור, רשאי, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, להורות על זיכוי של נידון אם נוכח כי נתקיימה אחת העילות למשפט חוזר כאמור בסעיף קטן (א), אך לאור נסיבות הענין אין תועלת בקיומו של משפט חוזר.

23. במהלך דיון בדלתיים פתוחות בתביעה שעניינה נזקים שנגרמו בתאונת דרכים העיד נהג הרכב על אירוע התאונה. בשורה הראשונה באולם ישב אדם, שאינו בעל דין בהליך, שביצע בידיו תנועות איום כלפי העד, ללא השמעת קול. לאחר מכן הוציא אותו אדם מכשיר טלפון נייד מכיסו והחל לצלם את השופט ואת הנעשה באולם. השופט הורה על הרחקתו של אותו אדם מחוץ לאולם בית המשפט.

מה הדין?

- א. בית המשפט רשאי היה להרחיקו. מאחר שהדיון אינו בדלתיים סגורות מותר לצלם באולם בית המשפט, וכן לפרסם את התצלומים, בתנאי שאינם פוגעניים.
- ב. בית המשפט רשאי היה להרחיקו רק אם מצא, מטעמים שיירשמו, שנוכחותו באולם תרתיע את העד מלהעיד עדות חופשית. אסור לצלם באולם או לפרסם תצלום אלא ברשות בית המשפט.
- ג. **בית המשפט רשאי היה להרחיקו. אסור לצלם באולם או לפרסם תצלום אלא ברשות בית המשפט.**
- ד. בית המשפט רשאי היה להרחיקו רק אם מצא, מטעמים שיירשמו, שנוכחותו באולם תרתיע את העד מלהעיד עדות חופשית. מאחר שהדיון אינו בדלתיים סגורות מותר לצלם באולם בית המשפט, וכן לפרסם את התצלומים, בתנאי שאינם פוגעניים.

סעיף 69, 70, 72 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

הרחקה מבית המשפט [39/ב]

69. (א) בית משפט רשאי לאסור על קטין להימצא בבית המשפט בעת הדיון ולצוות על הרחקתו.
(ב) בית משפט רשאי להרחיק אדם, שאינו בעל דין, מאולם בית המשפט בעת דיון, אם מצא, מטעמים שיירשמו, שנוכחות אותו אדם באולם תרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל.

איסור פרסומים [40/ב]

70. (א) לא יפרסם אדם דבר על דיון שהתנהל בבית משפט בדלתיים סגורות אלא ברשות בית המשפט.
(ב) לא יצלם אדם באולם בית משפט ולא יפרסם תצלום כזה אלא ברשות בית המשפט.
(ג) לא יפרסם אדם בלי רשות בית המשפט פרסום בעניינו של קטין כאמור בסעיף 24(א)?(1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.

(1ג) לא יפרסם אדם שם או מספר זהות של בעל דין התובע פיצויים בשל נזקי גוף, למעט פיצויים בשל עוגמת נפש, אלא אם כן ניתנה הסכמתו של אותו בעל דין לפני הפרסום או ברשות בית המשפט.
(ד) בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם, לשם מניעת פגיעה בפרטיות של אדם בשל חשיפת מידע רפואי עליו או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם.

(ד1) (1) לא יפרסם אדם שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, עד תום 48 שעות מהמועד שבו התייצב החשוד לחקירה או שהיה עליו להתייצב לחקירה, או עד סיומו של הדיון הראשון שהתקיים לפני שופט בעניינו, לפי המוקדם מביניהם; לענין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות;
(2) על אף הוראות פסקה (1), לא יחול איסור פרסום שמו של חשוד בכל אחד מהמקרים המפורטים להלן:
(א) בית המשפט התיר את פרסום שמו של החשוד בשל העניין הציבורי שבפרסום, ובלבד שניתנה לחשוד הזדמנות להשמיע את טענותיו בעניין;

(ב) רשות חוקרת פרסמה או ביקשה לפרסם את שם החשוד, לאחר שקצין בדרגת ניצב משנה ומעלה מאגף חקירות ומודיעין במשטרת ישראל, או עובד ציבור האחראי על תחום חקירות ומודיעין ברשות חוקרת אחרת, לפי העניין, אישר כי בנסיבות העניין, מטעמים מיוחדים שנרשמו, התקיימו שני אלה:

(1) הפרסום נדרש לצורך איתור חשוד או עד, תפיסת עבריו נמלט, אזהרת הציבור מפני אדם העלול לסכנו או לצורך חיוני אחר;

(2) עיכוב הפרסום שייגרם מהצורך בקבלת אישור בית המשפט לפי פסקת משנה (א), עלול לסכל את מטרת הפרסום האמורה בפסקת משנה (1);

(ג) החשוד ביקש לפרסם את שמו או הסכים לפרסום שמו, ובלבד שהבקשה או ההסכמה ניתנו בידי החשוד עצמו או על ידי בא כוחו, בכתב.

(ה) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, או פרט אחר מפרטי החקירה, אם הדבר עלול לפגוע בחקירה שעל פי דין; אסר בית המשפט כאמור, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת.

(ה1) (1) בית משפט רשאי לאסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום או פרט אחר מפרטי החקירה, אם ראה כי הדבר עלול לגרום לחשוד נזק חמור ובית המשפט סבר כי יש להעדיף את מניעת הנזק על פני העניין הציבורי שבפרסום; הורה בית המשפט על איסור פרסום שמו של חשוד שטרם הוגש נגדו כתב אישום, יפקע האיסור עם הגשת כתב האישום נגד החשוד, אלא אם כן קבע בית המשפט אחרת;

(2) הרשות החוקרת תידע חשוד שהוא עצור ואינו מיוצג בדבר זכותו לבקש מבית המשפט לאסור את פרסום שמו לפי הוראות סעיף זה וכן תאפשר לו להגיש בקשה לאיסור פרסום שמו באמצעותה, לפי הטופס שבתוספת הרביעית, ותיידע את החשוד בדבר אפשרות זו לא יאוחר מ-24 שעות מעת מעצרו או לפני שהובא לפני שופט – המוקדם מביניהם; לעניין זה לא יובאו שבתות ומועדים במניין השעות;

(3) שר המשפטים, בהתייעצות עם השר לביטחון הפנים ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לביצוע פסקה (2).

(ה2) לענין סעיף זה –

"חשוד – מי שנפתחה נגדו חקירה פלילית;

"רשות חוקרת – משטרת ישראל או רשות חוקרת אחרת המוסמכת לחקור על פי דין;

"שם של חשוד – לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהות את החשוד.

(ה3) (1) לא יפרסם אדם שם של חשוד או שם של נאשם, לרבות כל פרט אחר שיש בו כדי לזהותו, שהתקיימו בעניינו הנסיבות כאמור בסעיף 325(31) לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, והוא שוטר משמר הגבול, שוטר אחר – לעניין פעילות מבצעית למניעת פעילות חבלנית עוינת בלבד, או אדם שעבר עבירה בהיותו חייל כהגדרתו בחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, והחוק האמור חדל לחול עליו לגבי אותה עבירה;

(2) הוראות סעיף קטן (ד1)(2) יחולו לעניין סעיף קטן זה, בשינויים המחויבים, ובשינוי זה: הוראות סעיף קטן (ד1)(2)(ב) יחולו לעניין חשוד בלבד;

(3) איסור פרסום לפי סעיף קטן זה לא יחול על גורם שהיועץ המשפטי לממשלה הסמיך לכך או על אדם מטעם אותו גורם, המעביר שם של חשוד או שם של נאשם לרשות שלטונית זרה או לרשות שיפוטית זרה; העברת שם של חשוד או שם של נאשם כאמור תהיה בהסכמת הרשות החוקרת או הפרקליט הצבאי הראשי, לפי העניין.

(ו) העובר על הוראה מהוראות סעיף זה, למעט סעיף קטן (ג), דינו – מאסר ששה חדשים; העובר על הוראות סעיף קטן (ג), דינו כדין מי שפרסם פרסום לפי סעיף 24(א1) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), התש"ך-1960.

איסור הפרעה [ב/42]

72. (א) אדם שבעת דיוני בית משפט עושה באולם בית המשפט, בלשכתו של שופט או סמוך למקום הדיון, אחד המעשים שלהלן, רשאי בית המשפט לצוות על הרחקתו, ורשאי הוא, לאחר שהתרה באדם שיימנע מהפרעה והוא לא שעה להתראה, להענישו על אתר במאסר עד שלושה חדשים או בקנס:

(1) מתנהג בדרך של אלימות או איומים או בדרך פרועה או מבישה;

(2) מקים רעש כדי להביע הסכמה או אי-הסכמה לפעולה משפטית או להחלטה של בית משפט;

(3) מאיים על פקיד בית המשפט או מפריע לו בצורה אחרת למלא תפקידו;

(4) מפריע בדרך אחרת לדיוני בית המשפט.

(ב) על עונש שהוטל לפי סעיף קטן (א) יתן בית המשפט מיד הודעה בכתב לנשיא בית המשפט העליון; הנשיא, או שופט אחר של בית המשפט העליון שהנשיא קבע לכך, רשאי, לאחר שזימן את הנידון אם ביקש זאת, לבטל את העונש או לשנותו לקולה.

(ג) סעיף זה לא יחול על מי שנתון באותו ענין לשיפוט משמעתי על פי חוק לשכת עורכי הדין והוא נמצא באולם בית המשפט לרגל תפקידו.

24. רשם בית משפט השלום בתל אביב, שאינו רשם בכיר, החליט כי עניינה של תובענה אזרחית מסוימת אינו עניין כלכלי כמשמעותו בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, ולכן יידון העניין באותו בית משפט. יוסף, בעל דין בתובענה זו, מבקש לערער על ההחלטה.

מה הדין?

- א. יוסף רשאי להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה זו עם הינתנה.
- ב. **יוסף רשאי לערער בזכות על החלטה זו עם הינתנה.**
- ג. יוסף רשאי לערער על החלטה זו, אולם רק במסגרת פסק הדין הסופי.
- ד. החלטה זו היא סופית ואינה ניתנת לערעור.

סעיף 96 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

ערעור על החלטת רשם [12/ר]

96. (א) פסק דין של רשם של בית משפט שלום או של בית משפט מחוזי, דינו, לענין ערעור, כדין פסק דין של בית המשפט שבו הוא משמש רשם.

(א1) החלטה אחרת של רשם בכיר, דינה, לענין ערעור, כדין החלטה אחרת של בית המשפט שבו הוא משמש רשם בכיר.

(ב) החלטה אחרת של רשם שאינו רשם בכיר ניתנת לערעור לפני בית המשפט שבו הוא משמש רשם, ורשאי בית המשפט לדון בו בשופט אחד.

(ב1) על אף האמור בסעיף קטן (ב), החלטת רשם בשאלה אם עניין מסוים הוא עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב או עניין כלכלי-מינהלי כמשמעותו בסעיף 42ג, אם לאו, אינה ניתנת לערעור, ואולם החלטת רשם כי עניין מסוים אינו עניין כלכלי ניתנת לערעור אם תוצאת ההחלטה היא שבית המשפט המוסמך הוא בית משפט שלום; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור במסגרת ערעור על פסק הדין.

(ג) החלטה של בית משפט שלום בערעור לפי סעיף קטן (ב), למעט בסוגי החלטות שנקבעו בצו לפי הוראות סעיף 52(ג), ניתנת לערעור לפני בית המשפט המחוזי, אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה או מאת בית המשפט המחוזי או אחד משופטיו.

(ד) החלטה של בית משפט מחוזי בערעור לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג) על החלטה אחרת של רשם, למעט בסוגי החלטות שנקבעו בצו לפי הוראות סעיפים 41(ג) או 52(ג), ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה, או מאת נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר של בית המשפט העליון שנשיאו קבע לכך, או מאת בית המשפט העליון.

(ה) פסק דין של רשם של בית המשפט העליון ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון, שידון בו בשופט אחד.

25. במהלך ניהול תיק אזרחי, הורה שופט בית משפט השלום כי עדותו של פלוני תישמע בדלתיים סגורות, לשם הגנה על סוד מסחרי. הנתבע סבור כי אין בעדותו של פלוני משום חשיפת סוד מסחרי, ועל כן עדותו צריכה להינתן בפומבי.

מה הדין?

- א. החלטתו של בית משפט השלום סופית ואי אפשר לערער עליה.
- ב. החלטתו של בית משפט השלום ניתנת לערעור לפני נשיא בית משפט השלום.
- ג. החלטתו של בית משפט השלום ניתנת לערעור לפני בית המשפט המחוזי.
- ד. החלטתו של בית משפט השלום ניתנת לערעור לפני בית המשפט המחוזי, אם ניתנה לכך רשות מאת שופט של בית המשפט המחוזי.

סעיף 68, 74 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

פומביות הדיון [38/ב]

68. (א) בית משפט ידון בפומבי.
- (ב) בית משפט רשאי לדון בענין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, אם ראה צורך בכך באחת מאלה:
 - (1) לשם שמירה על בטחון המדינה;
 - (2) לשם מניעת פגיעה ביחסי החוץ של המדינה;
 - (3) לשם הגנה על המוסר;
 - (4) לשם הגנה על עניינו של קטין או חסר ישע כהגדרתו בסעיף 368 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 וכן אדם עם מוגבלות שכלית או אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), התשס"ו-2005 (בחוק זה – חוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות);
 - (5) לשם הגנה על ענינו של מתלונן או נאשם בעבירת מין או בעבירה על פי החוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998;
 - (6) (נמחקה)
- (7) הדיון הפומבי עלול להרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל.
- (8) לשם הגנה על סוד מסחרי.
- (9) לשם הגנה על ענינו של מתלונן או ניזוק בעבירה לפי סעיף 377 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.
- (10) לשם הגנה על עד מוגן או על מידע חסוי בעניין עד מוגן, תכנית הגנה, הרשות להגנה על עדים, או עד מאוים, כמשמעותם בחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008.
- (11) לשם הגנה על ענינו של נפגע עבירה או של עבריין מין, בהליך לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006.
- (12) לשם הגנה על ענינו של חשוד בדיון בבקשה לאסור את פרסום שמו לפי סעיף 70(ה1).
- (13) לשם הגנה על ענינו של מתלונן או נאשם בעבירת אלימות כלפי בן משפחה כהגדרתו בחוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.
- (ג) בבקשות לצווי ביניים, לצווי זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, רשאי בית משפט לדון בדלתיים סגורות.
- (14) בעת דיון בבקשה לדיון בדלתיים סגורות, רשאי בית המשפט, לבקשת בא כוח היועץ המשפטי לממשלה, לסטות מדיני הראיות מטעמים שיירשמו, ולקבל ראיה אף שלא בנוכחות צד לדיון או בא כוחו או בלי לגלותה להם, אם שוכנע כי גילוי הראיה עלול לפגוע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה, בשלום הציבור או בביטחונו, או לחשוף שיטות עבודה חסויות, וכי אי-גילוייה עדיף על פני גילוייה לשם עשיית צדק; בית המשפט רשאי, בטרם יקבל החלטה לפי סעיף קטן זה, לעיין בראיה ולשמוע הסברים שלא בנוכחות המשיב ובא כוחו.

(ג2) בית המשפט ידון בדלתיים סגורות בעת מתן עדותו של עד שזהותו חסויה על פי תעודת חיסיון שהוצאה מכוח סעיפים 44 או 45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, או על פי הוראת כל דין אחר; ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים שיירשמו, לדון בעניין, כולו או מקצתו, בפומבי.

(ד) החליט בית משפט על עריכת דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בעת הדיון כולו או מקצתו ורשאי הוא להורות כאמור גם בדיון לפי סעיף קטן (ג2), מטעמים שיירשמו.

(ה) על אף הוראות סעיף 68(א) –

(1) עניני משפחה, כמשמעותם בחוק בית המשפט לעניני משפחה, התשנ"ה-1995, למעט תובענות לפי חוק הירושה, התשכ"ה-1965, שעילתן אינה סכסוך בתוך המשפחה ותובענות לפי חוק השמות, התשט"ו-1956, ולפי חוק קביעת גיל, התשכ"ד-1963 – יידונו בדלתיים סגורות, אלא אם כן הורה בית המשפט לדון בענין, כולו או מקצתו, בפומבי;

(2) בית המשפט העליון הדן בערעור על החלטה או פסק דין של בית משפט לנוער כהגדרתו בחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971, וכן בית משפט הדן במעצרו של קטין, ידונו בדלתיים סגורות; ואולם רשאים בתי המשפט כאמור להרשות לאדם או לסוגי בני אדם, לרבות לנפגע העבירה הנדונה, להיות נוכחים בשעת הדיון, כולו או מקצתו; לעניין זה, "נפגע עבירה" – "כהגדרתו בחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001.

סופיותן של החלטות [ב/43]

74. בלי למעט מן האמור בסעיף 72(ב), החלטות בית משפט לפי סעיפים 68, 69 ו-72 אין אחריהן ולא כלום.

26. אמג'ד הגיש לבית המשפט המחוזי בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת הבונים בע"מ וחברת הסוללים בע"מ שאינו עניין כלכלי לפי סימן ב'1 לחוק בתי המשפט. בית המשפט המחוזי קיבל את הבקשה. בחלקה, התיר לאמג'ד לנהל תובענה ייצוגית נגד חברת הבונים בע"מ ודחה את בקשתו לנהל תובענה ייצוגית נגד חברת הסוללים בע"מ גם אמג'ד וגם חברת הבונים אינם שבעי רצון מהחלטתו של בית המשפט המחוזי.

מה באפשרותם לעשות?

- א. אמג'ד וחברת הבונים יכולים לערער על ההחלטה רק במסגרת ערעור על פסק הדין הסופי שיינתן בתובענה הייצוגית שאושרה.
- ב. לאמג'ד ולחברת הבונים יש זכות לערער על ההחלטה לבית המשפט העליון.
- ג. לחברת הבונים יש זכות לערער על ההחלטה להתיר לאמג'ד לנהל תובענה ייצוגית לבית המשפט העליון, ואילו אמג'ד יוכל לערער על ההחלטה שלא לאפשר לו לנהל תובענה ייצוגית נגד חברת הסוללים אם יקבל רשות לכך מבית המשפט העליון.
- ד. לאמג'ד יש זכות לערער על ההחלטה שלא לאפשר לו לנהל תובענה ייצוגית נגד חברת הסוללים לבית המשפט העליון, ואילו חברת הבונים תוכל לערער על ההחלטה לאפשר לאמג'ד לנהל נגדה תובענה ייצוגית אם תקבל רשות לכך מבית המשפט העליון.

סעיף 41 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984; סעיף 8(ד) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006

ערעור [ב/19]

41. (א) פסק דין של בית משפט מחוזי בערכאה ראשונה ניתן לערער לפני בית המשפט העליון. (ב) החלטה אחרת של בית משפט מחוזי בענין אזרחי, ופסק דין של בית משפט מחוזי בערעור, ניתנים לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך מאת נשיא בית המשפט העליון או מאת שופט אחר של בית המשפט העליון שנשיאו קבע לכך, או מאת בית המשפט העליון, ובפסק דין – גם אם ניתנה רשות לכך בגוף פסק הדין; רשות כאמור בסעיף קטן זה לגבי החלטה אחרת תינתן אם שוכנע בית המשפט כי אם הערעור על ההחלטה יידון במסגרת הערעור על פסק הדין ולא באופן מיידי, יהיה בכך כדי להשפיע באופן ממשי על זכויות הצדדים או שעלול להיגרם לצד להליך נזק של ממש, או שעלול להתנהל הליך מיותר או בדרך שגויה.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), לא תינתן רשות ערעור –

(1) על סוגי החלטות ששר המשפטים קבע, בצו, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת; נקבע סוג החלטה בצו כאמור, יחול הצו על החלטה שהתקבלה לאחר תחילתו;

(2) על החלטת בית משפט מחוזי בשאלה אם עניין מסוים הוא עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב או עניין כלכלי-מינהלי כמשמעותו בסעיף 42ג, אם לאו, ואולם תינתן רשות ערעור על החלטת בית המשפט כי עניין מסוים אינו עניין כלכלי אם תוצאת ההחלטה היא שבית המשפט המוסמך הוא בית משפט שלום.

(ד) אין באמור בסעיף קטן (ג) כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור באותו סעיף קטן במסגרת ערעור על פסק הדין.

(ה) (1) על אף האמור בסעיף קטן (ב) ובסעיף 8(ד) לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006, לא תינתן רשות ערעור על החלטת בית משפט מחוזי לאשר תובענה ייצוגית לפי פרט 5 לתוספת השנייה לחוק האמור או לאשר תביעה נגזרת לפי סעיף 198 לחוק החברות, התשנ"ט-1999;

(2) לבקשת בעל דין, יקיים בית המשפט דיון חוזר בהחלטה כאמור בפסקה (1) בהרכב של שלושה שופטים; מצא ההרכב כי בקשה לדיון חוזר מעלה עניין שיש בו חשיבות, רגישות או חידוש מיוחדים, רשאי הוא להורות על העברת הדיון בו לבית המשפט העליון אשר ידון בבקשה לדיון חוזר כאילו היתה ערעור על ההחלטה; על החלטת ההרכב לפי פסקה זו לא תינתן רשות ערעור;

(3) אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור בפסקה (1) במסגרת ערעור על פסק הדין.

אישור תובענה ייצוגית בידי בית המשפט

8. (ד) החלטה לאשר תובענה ייצוגית לפי סעיף זה, ניתנת לערעור אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה או מאת בית המשפט שלערעור.

27. רשמת בכירה בבית משפט השלום דחתה בקשה לפטור מאגרת בית משפט.

מה הדין?

- א. אפשר לערער על ההחלטה רק אם תינתן לכך רשות. הערעור יידון לפני בית משפט השלום.
- ב. קיימת זכות ערעור על ההחלטה. הערעור יידון לפני בית המשפט המחוזי.
- ג. אי אפשר לערער על ההחלטה.
- ד. **אפשר לערער על ההחלטה רק אם תינתן לכך רשות. הערעור יידון לפני בית המשפט המחוזי.**

סעיף 96 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

ערעור על החלטת רשם [ר/12]

96. (א) פסק דין של רשם של בית משפט שלום או של בית משפט מחוזי, דינו, לענין ערעור, כדין פסק דין של בית המשפט שבו הוא משמש רשם.

(1א) החלטה אחרת של רשם בכיר, דינה, לענין ערעור, כדין החלטה אחרת של בית המשפט שבו הוא משמש רשם בכיר.

(ב) החלטה אחרת של רשם שאינו רשם בכיר ניתנת לערעור לפני בית המשפט שבו הוא משמש רשם, ורשאי בית המשפט לדון בו בשופט אחד.

(1ב) על אף האמור בסעיף קטן (ב), החלטת רשם בשאלה אם עניין מסוים הוא עניין כלכלי כמשמעותו בסעיף 42ב או עניין כלכלי-מינהלי כמשמעותו בסעיף 42ג, אם לאו, אינה ניתנת לערעור, ואולם החלטת רשם כי עניין מסוים אינו עניין כלכלי ניתנת לערעור אם תוצאת ההחלטה היא שבית המשפט המוסמך הוא בית משפט שלום; אין באמור בסעיף קטן זה כדי לגרוע מזכותו על פי דין של בעל דין לערער על החלטה כאמור במסגרת ערעור על פסק הדין.

(ג) החלטה של בית משפט שלום בערעור לפי סעיף קטן (ב), למעט בסוגי החלטות שנקבעו בצו לפי הוראות סעיף 52(ג), ניתנת לערעור לפני בית המשפט המחוזי, אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה או מאת בית המשפט המחוזי או אחד משופטיו.

(ד) החלטה של בית משפט מחוזי בערעור לפי סעיפים קטנים (ב) או (ג) על החלטה אחרת של רשם, למעט בסוגי החלטות שנקבעו בצו לפי הוראות סעיפים 41(ג) או 52(ג), ניתנת לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך בגוף ההחלטה, או מאת נשיא בית המשפט העליון או שופט אחר של בית המשפט העליון שנשיאו קבע לכך, או מאת בית המשפט העליון.

(ה) פסק דין של רשם של בית המשפט העליון ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון, שידון בו בשופט אחד.

28. הכנסת חוקקה את חוק יסוד: השופטים, ולפיו משכורת שופטי בית המשפט העליון לא תרד מתחת לפי 10 מהשכר הממוצע במשק. נגד החוק הוגשה עתירה לבית המשפט העליון בשבתו כבית הדין הגבוה לצדק.

מה הדין?

- א. שופטי בית המשפט העליון לא ישבו בדין.
- ב. שופטי בית המשפט העליון ישבו בדין, באישור שרת המשפטים ונשיאת בית המשפט העליון.
- ג. ישבו בדין שלושת שופטי בית המשפט העליון הבכירים – הנשיאה, המשנה לנשיאה והוותיק אחריהם.
- ד. כל שופט בית המשפט העליון יכול לשבת בדין.

סעיף 77א לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

עילות פסלות

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

(1א) בלי לגרוע מהוראות סעיף קטן (א), שופט לא ישב בדין בידעו שמתקיים אחד מאלה:

(1) צד להליך, בא כוחו או עד מרכזי, הוא בן משפחה של השופט או שקיימת ביניהם קרבה ממשית אחרת;

(2) יש לשופט ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך, בבא כוחו או בעד מרכזי, או שלבן משפחה מדרגה ראשונה של השופט יש ענין כספי ממשי או ענין אישי ממשי בהליך או בתוצאותיו, בצד להליך או בבא כוחו;

(3) בטרם התמנה לשופט היה השופט מעורב באותו ענין הנדון בהליך שלפניו כבא כוח, כבורר, כמגשר, כעד, כיועץ מקצועי, כמומחה, או בדרך דומה אחרת;

לענין סעיף קטן זה –

"בן משפחה – "בן זוג, הורה, הורה של בן זוג, ילד, אח, סב, נכד וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"בן משפחה מדרגה ראשונה – "בן זוג, הורה, ילד, אח וכן ילד או בן זוג של כל אחד מאלה ולרבות מי שהיה אפוטרופוס או מי ששימש משפחה אומנת של השופט או שהשופט היה אפוטרופוסו או שימש משפחה אומנת שלו;

"עד מרכזי – "עד שנדרשת הערכת מהימנותו לצורך הכרעה בהליך.

(2א) על אף האמור בסעיפים קטנים (א) ו-(1א) שופט רשאי לשבת בדין אם מפאת דחיפות הענין לא ניתן לקיים את ההליך לפני שופט אחר ועלול להיגרם נזק חמור או עיוות דין אם לא ידון בענין.

(3א) על אף האמור בסעיף קטן (1א)(2), שופט רשאי לשבת בדין אם העברת הענין לכל שופט אחר לא תשנה את עילת הפסלות.

(ב) נטענה טענת פסלות נגד שופט, יחליט בה אותו שופט לאלתר ולפני שיתן כל החלטה אחרת.

(1ב) התקיימה עילת פסלות לפי סעיף קטן (1א)(1) או (2), הנוגעת לעורך דין או לבא כוח אחר, שהתקיימו בו נסיבות המחייבות קבלת היתר לייצוג כאמור בסעיף 53ב לחוק לשכת עורכי הדין, רשאי בית המשפט להתיר את הייצוג, לבקשת עורך הדין או בא הכוח, אם מצא כי הנזק שייגרם לצד להליך אם לא יתיר את הייצוג עולה על הנזק שייגרם לצד להליך או לאינטרס הציבורי בשל הפסקת הדיון או החלפת שופט; התיר בית המשפט את הייצוג כאמור, לא ישב בדין השופט שלגביו התקיימה עילת הפסלות.

(ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בעל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערעור ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

29. בבית משפט השלום בפתח תקווה הצטבר עומס תיקים בתחילת שנת 2016. נשיא בתי משפט השלום במחוז מרכז הורה כי כל התיקים שהוגשו בחודש ינואר 2016 לבית המשפט בפתח תקווה, יועברו לבית המשפט בנתניה המצוי באותו אזור שיפוט. ראובן, שהגיש תביעת חזקה במקרקעין הנמצאים בפתח תקווה, סובר כי יש חשיבות שדווקא בית המשפט בפתח תקווה ידון בעניין מכיוון שבית המשפט מכיר את המקרקעין מקרוב.

מה הדין?

- א. ההחלטה היא סופית שאי אפשר לערער עליה.
- ב. ראובן זכאי לערער על החלטת נשיא בתי משפט השלום בפני נשיא בית המשפט המחוזי. אין צורך בנטילת רשות.
- ג. ראובן רשאי לערער על החלטת נשיא בתי משפט השלום בפני בית המשפט המחוזי אם יקבל לכך רשות.
- ד. ראובן רשאי לבקש מנשיא בתי משפט השלום לעיין מחדש בהחלטה.

סעיף 49 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984

העברת ענין מבית משפט שלום אחד למשנהו [ב/26א]

49. (א) נשיא בית משפט השלום רשאי להורות שהליך מסוים שהובא או שיש להביאו לפני בית משפט שלום במקום פלוני וטרם החל הדיון בו, או שענין שהוחלט בו על פסלות שופט, בין שהחל הדיון בו ובין שטרם החל הדיון בו, יהיה נידון בבית משפט אחר הנמצא באזור שיפוט שבו הוא מכהן כנשיא, וכן רשאי הוא להורות כאמור לגבי סוג מסוים של הליכים אזרחיים והליכים בעבירות תעבורה.

(ב) (1) בעל דין הרואה את עצמו נפגע מהחלטת נשיא בית משפט השלום כאמור בסעיף קטן (א), רשאי לבקש ממנו לעיין מחדש בהחלטה ;

(2) בהחלטה בבקשה לעיין מחדש לפי פסקה (1), ישקול נשיא בית משפט השלום את מידת הפגיעה הצפויה בבעלי הדין כתוצאה מההעברה, את המרחק בין בית המשפט שממנו הועבר ההליך לבין בית המשפט שאליו הועבר ואת הבטחת נגישותם של בעלי הדין לבית המשפט ;

(3) על החלטה כאמור בפסקה (2) ניתן לערער לפני נשיא בית משפט מחוזי.

(ג) בית המשפט שאליו הועבר ענין כאמור, לא יעבירו עוד.

(ד) בסעיף זה –

"התחלת הדיון – "לרבות קדם משפט ;

"הליכים בעבירות תעבורה – "הליכים ששופט תעבורה מוסמך לדון בהם לפי כל דין, שאינם בטיפולו של פרקליט לפי הוראות סעיף 60 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982.

30. ראובן תבע את אחיו שמעון בבית המשפט המחוזי בתובענה אזרחית בעניין שהיה ביניהם, שאינו נובע מיחסי המשפחה. שמעון, שכעס מאוד בגין תביעה זו, החליט להגיש תביעה שכנגד נגד אחיו ראובן, תביעה אזרחית שעילתה סכסוך משפחתי שהיה ביניהם, ובה הוא עתר לפיצוי של חצי מיליון ש"ח.

מה הדין?

- א. חובה לפצל את התביעות. התביעה של ראובן תישאר בבית המשפט המחוזי, אך התביעה של שמעון תועבר לבית המשפט לענייני משפחה.
- ב. חובה לפצל את התביעות. התביעה של ראובן תישאר בבית המשפט המחוזי, אך התביעה של שמעון תועבר לבית משפט השלום בגלל סכומה.
- ג. על שתי התביעות להתברר בבית המשפט המחוזי שבו הוגשו.
- ד. **בית המשפט המחוזי רשאי להעביר את שתי התביעות לבית המשפט לענייני משפחה.**

סעיף 40 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב), התשמ"ד-1984; סעיף 1 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה-1995.

הסמכות [18/ב]

40. בית משפט מחוזי ידון באלה :

(1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42; ואולם –

(א) היתה התביעה שכנגד בסמכותו של בית משפט לענייני משפחה, רשאי בית המשפט להעביר את התביעות לבית המשפט לענייני משפחה שבאזור שיפוטו היתה מוגשת התביעה שכנגד, יהיה שוויה אשר יהא, אם לדעתו הצדק והתועלת בהעברה עולים על הפגיעה בעניינו של אדם אחר שהוא צד לתובענה;

(ב) היתה התביעה שכנגד בסמכות המחלקה הכלכלית כאמור, רשאי בית המשפט להעביר אליה את התביעות, אם ראה כי חלקו של העניין הכלכלי בתביעות הוא משמעותי;

(1א) עתירה מינהלית, ערעור מינהלי, תובענה מינהלית, עניין מינהלי ועניין אחר, לפי סעיף 5 לחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000;

(2) כל ענין שאיננו בסמכותו הייחודית של בית דין אחר; בענין הנתון לסמכותו המקבילה של בית דין אחר, יהיה בית המשפט המחוזי מוסמך לדון כל עוד אין אותו בית דין בו ואם הענין אינו נתון בסמכותו של בית משפט שלום;

(3) ערעורים על פסקי דין ועל החלטות אחרות של בתי משפט השלום.

(4) תביעה בענייני קנין רוחני, הכרוכה בתביעה בענייני קנין רוחני שהיא בסמכות בית המשפט המחוזי לפי פסקה (1), אף אם סכום התביעה או שווי נושא התביעה אינו עולה על הסכום כאמור בסעיף 51(א)(2); בפסקה זו, תביעה בענייני קנין רוחני – "תביעה אזרחית לפי אחד או יותר מהחוקים המפורטים להלן:

(א) חוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;

(ב) (נמחקה)

(ג) פקודת הפטנטים והמדגמים;

(ד) חוק הגנת כינויי מקור וציונים גיאוגרפיים, התשכ"ה-1965;

(ה) חוק הפטנטים, התשכ"ז-1967;

(ו) פקודת סימני מסחר [נוסח חדש], התשל"ב-1972;

(ז) חוק זכות מטפחים של זני צמחים, התשל"ג-1973;

(ח) חוק זכויות מבצעים ומשדרים, התשמ"ד-1984;

(ט) חוק עוולות מסחריות, התשנ"ט-1999.

(י) חוק העיצובים, התשע"ז-2017;

(5) עניין אזרחי לפי חוק החברות, התשנ"ט-1999, למעט תביעה אזרחית שבית המשפט לענייני משפחה מוסמך לדון בה, עניין אזרחי לפי סעיפים 6, 7 ו-353א לחוק האמור שיידון בבית המשפט שלו הסמכות לדון בתובענה ועניין אזרחי לפי סעיפים 354(ב)!(5) ו-359 לחוק האמור;
(6) עניין כלכלי כהגדרתו בסעיף 42א.

הגדרות

1. בחוק זה, "עניני משפחה" – "אחת מאלה:
 - (1) תובענה בעניני המעמד האישי, כמשמעותם בדברי המלך במועצה על ארץ-ישראל, 1922-1947, למעט הנהלת נכסי אנשים נעדרים;
 - (2) תובענה אזרחית בין אדם או עזבונו לבין בן משפחתו, או עזבונו, שעילתה סכסוך בתוך המשפחה, יהא נושא או שוויה אשר יהא;
 - לענין פסקה זו – "בן משפחתו" –
 - (א) בן זוגו, לרבות הידועה בציבור כאישתו, בן זוגו לשעבר, בן זוגו שנישואיו עמו פקעו ובלבד שנושא התובענה נובע מהקשר שהיה ביניהם בתקופה שבה היו בני זוג;
 - (ב) ילדו, לרבות ילדו של בן זוגו;
 - (ג) הוריו, הורי בן זוגו או בני זוגם;
 - (ד) נכדו;
 - (ה) הורי הוריו;
 - (ו) אחיו ואחיותיו, שלו או של בן זוגו;
 - "הורה" – "לרבות הורה מאמץ או אפוטרופוס;
 - (3) תובענה למזונות או למדור;
 - (4) תובענה לאבהות או לאמהות;
 - (5) תובענה בענין החזרתו של קטין חטוף, לרבות תובענה לפי חוק אמנת האג (החזרת ילדים חטופים), התשנ"א-1991;
 - (6) תובענה לפי חוקים אלה:
 - (א) חוק גיל הנישואין, התש"י-1950;
 - (ב) חוק השמות, התשט"ו-1956;
 - (ג) חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, התשכ"ב-1962, ובכללה זכויות משמורת, חינוך, ביקור, הבטחת קשר בין קטין להוריו או יציאת קטין מן הארץ;
 - (ד) חוק קביעת גיל, התשכ"ד-1963;
 - (ה) חוק הירושה, התשכ"ה-1965, לרבות תובענה שעילתה סכסוך בקשר לירושה, יהיו הצדדים אשר יהיו;
 - (ו) חוק שיפוט בעניני התרת נישואין (מקרים מיוחדים), התשכ"ט-1969;
 - (ז) חוק יחסי ממון בין בני זוג, התשל"ג-1973;
 - (ח) חוק אימוץ ילדים, התשמ"א-1981;
 - (ט) חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991.
 - (י) חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור ההסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו-1996;
 - (7) הליך לפי סעיף 20 לחוק להגנה על עדים, התשס"ט-2008.
 - (8) הליך לפי סעיף 36 לחוק תרומת ביציות, התש"ע-2010.

31. יורם ועוזי כרתו הסכם אשר במסגרתו סוכם כי עוזי יבצע עבודות בנייה בביתו של יורם ובתמורה ישלם יורם לעוזי 200,000 ש"ח. עוד סיכמו השניים בעל פה כי כל המחלוקות שתתעוררנה ביניהם בקשר לחוזה תוכרענה בבוררות. עבודות הבנייה נמשכו מעבר לצפוי, ובין הצדדים התגלעו גם מחלוקות באשר לטיב הבנייה, ולכן ביום 1.6.2015 מינו השניים בורר מוסכם. ביום 1.9.2015 פסק הבורר בנוכחות הצדדים כי יורם ישלם לעוזי פיצויים בסך 100,000 ש"ח. ביום 1.1.2016 הגיש יורם בקשה לביטול פסק הבוררות משני טעמים: ראשית, הבורר לא נתן לו הזדמנות נאותה לטעון את טענותיו; שנית, בין הצדדים לא היה הסכם בוררות בר תוקף.

מה הדין?

- א. המועד האחרון שנקבע בחוק להגשת בקשת ביטול חלף, ולכן בית המשפט ידחה על הסף את הבקשה על שני ראשיה, אם לא ניתנה ארכה להגשת הבקשה.
- ב. המועד האחרון שנקבע בחוק להגשת בקשת ביטול טרם חלף, ולכן בית המשפט ידון ויכריע בטענות הביטול לגופן.
- ג. המועד להגשת בקשת ביטול מחמת אי מתן הזדמנות נאותה לטעון טענות בבוררות חלף, ולכן טענה זו תידחה על הסף, אם לא ניתנה ארכה לטעון אותה. אין מניעה להגיש במועד זה בקשת ביטול מחמת היעדר הסכם בוררות בר תוקף, ולכן בית המשפט ידון ויכריע בטענה זו לגופה.
- ד. המועד להגשת בקשת ביטול מחמת היעדר הסכם בוררות בר תוקף חלף, ולכן טענה זו תידחה על הסף, לא ניתנה ארכה לטעון אותה. המועד להגשת בקשת ביטול מחמת אי מתן הזדמנות נאותה לטעון טענות אם בבוררות טרם חלף, ולכן בית המשפט ידון ויכריע בטענה זו לגופה.

סעיפים 24, 27 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

ביטול פסק בוררות

24. בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה – בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה:

- (1) לא היה הסכם בוררות בר-תוקף;
- (2) הפסק ניתן על ידי בורר שלא נתמנה כדין;
- (3) הבורר פעל ללא סמכות או שחרג מהסמכויות הנתונות לו לפי הסכם הבוררות;
- (4) לא ניתנה לבעל-דין הזדמנות נאותה לטעון טענותיו או להביא ראיותיו;
- (5) הבורר לא הכריע באחד העניינים שנמסרו להכרעתו;
- (6) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לתת נימוקים לפסק והבורר לא עשה כן;
- (7) הותנה בהסכם הבוררות שעל הבורר לפסוק בהתאם לדין והבורר לא עשה כן;
- (8) הפסק ניתן לאחר שעברה התקופה לנתינתו;
- (9) תכנו של הפסק מנוגד לתקנת הציבור;
- (10) קיימת עילה שעל פיה היה בית משפט מבטל פסק דין סופי שאין עליו ערעור עוד.

המועד לבקשת ביטול

27. (א) לא ייזקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה כעבור ארבעים וחמישה יום מיום מתן הפסק, אם ניתן בפני המבקש, או מהיום שנמסר למבקש, על ידי הבורר או על ידי בעל-דין, העתק הפסק, אם ניתן שלא בפניו; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה, אף אם כבר עברה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובכל מקרה שהוגשה בקשה לאישור של פסק בוררות-חוץ.

(ב) היתה פניה לבורר לפי סעיף 22, תתחיל התקופה של ארבעים וחמישה יום מהיום שהבורר החליט או צריך היה להחליט בפניה; ובבקשת ביטול על פי העילה האמורה בסעיף 24(10) – מהיום שנתגלו העובדות המשמשות יסוד לבקשה.

(ג) לא ייזקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה אחרי שפסק הבוררות אושר.

(ד) המועדים האמורים בסעיף קטן (א) לא יחולו על בקשת ביטול על פי העילה האמורה בסעיף 24(1) והוראות סעיף קטן (ג) לא יחולו על בקשת ביטול על פי העילה האמורה בסעיף 24(10).

32. נגד מרשתת, חברת בנייה הבונה בבאר שבע ושם משרדה הרשום, הוגשה תביעה בבית משפט השלום בתל אביב על ידי רוכשי דירה בפרויקט בבאר שבע, בגין ליקויי בנייה. בהסכם המכר שנחתם בין מרשתת לבין רוכשי הדירה קיים סעיף הקובע שכל סכסוך בין הצדדים יוכרע על ידי בורר. מרשתת הייתה מוכנה לעשות כל הדרוש לקיום הבוררות ולהמשכה ועדיין מוכנה לכך.

מה הדין?

- א. עליך להגיש לבית משפט השלום בתל אביב בקשה לדחיית התביעה על הסף מחמת חוסר סמכות מקומית, ולאחר מכן להגיש לבית המשפט המוסמך בבאר שבע בקשה למינוי בורר.
- ב. עליך להגיש לבית המשפט המוסמך בבאר שבע בקשה למינוי בורר, וכן להגיש לבית משפט השלום בתל אביב בקשה לעיכוב ההליכים בתביעה עד להכרעת בית משפט השלום בבקשה למינוי בורר.
- ג. **עליך להגיש לבית משפט השלום בתל אביב בקשה לעיכוב ההליכים עקב קיומו של הסכם בוררות.**
- ד. עליך להגיש לבית משפט השלום בתל אביב בקשה למינוי בורר, ובמסגרת בקשה זו לעתור לדחיית התביעה על הסף עקב קיומו של סעיף בוררות.

סעיף 5 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

עיכוב ההליכים בבית המשפט

5. (א) הוגשה תובענה לבית משפט בסכסוך שהוסכם למסרו לבוררות וביקש בעל-דין שהוא צד להסכם הבוררות לעכב את ההליכים בתובענה, יעכב בית המשפט את ההליכים בין הצדדים להסכם, ובלבד שהמבקש היה מוכן לעשות כל הדרוש לקיום הבוררות ולהמשכה ועדיין הוא מוכן לכך.
(ב) בקשה לעיכוב ההליכים יכול שתוגש בכתב ההגנה או בדרך אחרת, אך לא יאוחר מהיום שטען המבקש לראשונה לגופו של ענין התובענה.

33. חברת "גלילות" וחברת "סוכריות" נקשרו ביניהן במיזם עסקי משותף שכלל הסכם בוררות, הקובע כי אפשר לערער בזכות על פסק הבורר לפני בורר נוסף. בין הצדדים התגלה סכסוך חוזי אשר נדון בפני בורר, וזה פסק לטובת "סוכריות". "גלילות", אשר סבורה שהפסק מנוגד לתקנת הציבור, מבקשת להגיש בקשה לביטול הפסק ולחלופין לערער עליו לפני הבורר הנוסף.

מה הדין?

- א. "גלילות" אינה רשאית להגיש בקשה לביטול הפסק. ניתן להגיש ערעור על פסק הבורר בתוך 30 ימים מיום המצאתו לצדדים או מיום מינוי הבורר בערעור, לפי המאוחר.
- ב. "גלילות" רשאית להגיש בקשה לביטול הפסק. ניתן להגיש ערעור על פסק הבורר בתוך 45 ימים מיום המצאתו לצדדים, אולם אם לא מונה בורר רשאים הצדדים לבקש בתוך 45 ימים מבית המשפט מינוי בורר והערעור יוגש בתוך 15 ימים מיום מינוי הבורר.
- ג. "גלילות" רשאית להגיש בקשה לביטול הפסק. ניתן להגיש ערעור על פסק הבורר בתוך 30 ימים מיום המצאתו לצדדים, אולם אם לא מונה בורר רשאים הצדדים לבקש בתוך 30 ימים מבית המשפט מינוי בורר והערעור יוגש בתוך 15 ימים מיום מינוי הבורר.
- ד. "גלילות" אינה רשאית להגיש בקשה לביטול הפסק. ניתן להגיש ערעור על פסק הבורר בתוך 45 ימים מיום המצאתו לצדדים או מיום מינוי הבורר בערעור, לפי המאוחר.

סעיף 21א והתוספת השניה לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968.

ערעור לפני בורר

21א. (א) קבעו צדדים להסכם בוררות כי פסק הבוררות ניתן לערער לפני בורר –

(1) ינמק הבורר את פסק הבוררות הניתן לערער;

(2) יחולו הוראות התוספת השניה נוסף על הוראות התוספת הראשונה ככל שאינן סותרות את הוראות התוספת השניה, והכל אלא אם כן קבעו הצדדים אחרת.

(ב) הוראות חוק זה החלות על בורר, על הליך לפני בורר ועל פסק בוררות, יחולו בשינויים המחויבים על בורר בערעור, על הליך הערעור לפני בורר ועל פסק הבוררות בערעור, ובלבד שפסק הבוררות לעניין ההגדרה "פסק בוררות" יהיה פסק הבוררות בערעור או פסק הבוררות של הבורר הראשון, אם לא הוגש ערעור או בחלוף המועד להגשתו.

(ג) קבעו צדדים כאמור בסעיף קטן (א) –

(1) ניתן להגיש בקשה לביטול פסק הבוררות על פי העילות האמורות בסעיף 24(9) ו-10(10) בלבד;

(2) לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט על פסק הבוררות.

תוספת שניה (סעיף 21א)

א. ישיבות הבוררות יתועדו בפרוטוקול או בדרך אחרת שקבעו הצדדים בהסכם הבוררות; הפרוטוקול ישקף את מהלך הדיון ואת דברי בעלי הדין.

ב (1). הערעור יוגש בתוך 45 ימים מיום שפסק הבוררות הומצא לבעלי הדין ויהיה מנומק; לא הגיעו הצדדים להסכמה על זהות הבורר בערעור או שמי שהצדדים הסכימו למנותו כבורר לא נתן את הסכמתו לכך, רשאי כל אחד מהם להגיש לבית המשפט, בתוך התקופה האמורה, בקשה למינוי בורר לפי סעיף 8, והערעור יוגש בתוך 15 ימים מיום מינוי הבורר;

(2) בעלי הדין האחרים רשאים להגיש תגובה מנומקת לערעור בתוך שלושים ימים מיום שהומצא להם הערעור; המערער רשאי להגיש תגובה לתשובה בתוך 15 ימים מיום המצאתה.

ג. הוגש ערעור, רשאים בעלי הדין האחרים להגיש ערעור שכנגד בתוך שלושים ימים מיום שהומצא להם הערעור; בעלי הדין האחרים רשאים להגיש תגובה מנומקת לערעור שכנגד בתוך 15 ימים מיום שהומצא להם הערעור שכנגד.

ד. הבורר בערעור רשאי לקיים ישיבות בנוכחות הצדדים, לשמוע טיעונים ולבקש סיכומים בכתב, אך אינו רשאי לשמוע עדים; ההכרעה בערעור תהיה על סמך החומר שהיה בפני הבורר הראשון, ועל סמך כתבי הטענות והסיכומים בכתב שהוגשו בערעור.

ה. על הבורר בערעור לתת את פסק הבוררות בתוך שלושה חודשים מהמועד האחרון להגשת תגובה לתשובה לפי פרט ב. (2)

ו. הבורר בערעור ינמק את פסק הבוררות.
ז. הוראות שנקבעו בהסכם הבוררות, ובכלל זה הוראות בדבר הגבלת סמכות הבורר להאריך מועדים, יחולו גם על הערעור לפני בורר, אלא אם כן הסכימו בעלי הדין אחרת.

34. טל מכר ליובל כמה מכשירי חשמל. לאחר הקנייה גילה יובל שהמכשירים אינם פועלים. יובל תבע את טל בבית משפט השלום. בסופו של המשפט חייב שופט בית משפט השלום את טל לשאת במלוא הסעד שלו עת יובל - 80,000 ש"ח. טל פנה לעורך דין במטרה לערער על פסק הדין. טל מסר לעורך הדין כי אם לא יהיה מרוצה מתוצאת פסק הדין בערעור הוא יהיה מעוניין להביא את המקרה להכרעת הערכאה הגבוהה ביותר.

מה הדין?

- א. בית המשפט המחוזי ידון בערעור בדן יחיד אם לא הורה נשיאו אחרת. אם תינתן רשות ערעור ידון בית המשפט העליון בערעור בדן יחיד
- ב. **בית המשפט המחוזי ידון בערעור בדן יחיד אם לא הורה נשיאו אחרת. אם תינתן רשות ערעור ידון בית המשפט העליון בערעור בהרכב של שלושה שופטים.**
- ג. בית המשפט המחוזי ידון בערעור בהרכב של שלושה שופטים. אם תינתן רשות ערעור ידון בית המשפט העליון בערעור בדן יחיד.
- ד. בית המשפט המחוזי ידון בערעור בהרכב של שלושה שופטים. אם תינתן רשות ערעור ידון בית המשפט העליון בערעור בהרכב של שלושה שופטים.

סעיפים 26, 37 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

ההרכב [3/ב]

26. בית המשפט העליון ידון בשלושה, אולם –

- (1) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא רשאי להורות, לפני תחילת הדיון בענין מסויים, שהדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים ;
- (2) מותב שהחל לדון בענין מסויים רשאי להורות שהמשך הדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים, ובהם השופטים שהחלו בדיון ;
- (3) בבקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, וכן בבקשות לצווים על תנאי, מוסמך לדון שופט אחד, אך שופט אחד לא יהיה מוסמך לסרב למתן צו על תנאי או לתתו על מקצת עילותיו בלבד ;
- (4) בערעור על החלטת ביניים של בית משפט מחוזי, או על פסק דין של דן יחיד בבית משפט מחוזי שדן בערעור, על פסק דין או על החלטה של בית משפט שלום, למעט בערעור כאמור בסעיף 37(ב)(9) ו-(10), מוסמך לדון שופט אחד ;
- (5) בדיון מקדמי בערעור מוסמך לדון שופט אחד.

ההרכב [15/ב]

37. (א) בענינים אלה ידון בית משפט מחוזי בשלושה :

- (1) משפטים בשל עבירה שענשה מוות או מאסר עשר שנים או יותר ;
 - (2) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום ;
 - (3) כל ענין שהנשיא של בית המשפט המחוזי או סגנו הורה שידונו בו שלושה.
- (ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), בענינים הבאים ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד, אם לא הורה נשיא בית המשפט או סגנו, לבקשת בעל דין ולאחר שנתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון את טענותיהם לעניין זה, או ביוזמתו, לעניין מסוים, כי יידון בשלושה :
- (1) עבירות המנויות בחלק א' של התוספת הראשונה ;
 - (2) (נמחקה)

- (3) דיון מקדמי בערעור.
- (4) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום ושל שופטי תעבורה, לענין העבירות המפורטות בסעיף 25(א) לפקודת התעבורה [נוסח חדש], שאינן פשעים, ולמעט לענין עבירה לפי סעיף 64 לפקודה האמורה ;
- (5) ערעורים בעניינים המנויים בחלק ב' של התוספת הראשונה שיקבעם שר המשפטים בצו, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון ובאישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.
- (6) (נמחקה)
- (7) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991 ולפי חוק מניעת הטרדה מאיימת, התשס"ב-2001 ;
- (8) ערעורים על פסקי דין בעניינים שבית משפט לעניינים מקומיים מוסמך לדון בהם לפי סעיף 55.
- (9) ערעורים על פסקי דין של בתי משפט שלום בדרך יחיד בתביעות שסכומן או ששווי נושאן, ביום הגשת התובענה, אינו עולה על 300,000 שקלים חדשים, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין, למעט בתביעות כמפורט להלן :
- (א) תביעות לפיצויים בשל נזקי גוף או תביעות לשיפוי או לפיצוי על תשלומי פנסיה, תגמולים וכל הוצאה אחרת ששולמו או שישולמו בשל נזקי גוף, לרבות תביעות שעילתן בחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 ;
- (ב) תביעות בענייני משפחה כמשמעותם בחוק בית המשפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995 ;
- (ג) תביעות כאמור בסעיף 51(א); (3)
- (10) ערעורים על פסקי דין של בתי דין מינהליים כהגדרתם בחוק בתי דין מינהליים, התשנ"ב-1992, זולת אם נקבע אחרת בחוק ;
- (11) בקשות לצווי ביניים, לצווים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, במסגרת ערעורים.
- (12) ערעורים על פסקי דין והחלטות אחרות לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018.
- (ג) בכל ענין שאינו מוזכר בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ידון בית משפט מחוזי בשופט אחד.

35. דני פונה אליך ביום 18.7 ומוסר כי ביום 15.6 נמסר לו פסק בוררות שהוא אינו משלים איתו, ואשר אינו נתון לערעור. דני מעוניין לבקש את ביטולו.

מה הדין?

- א. המועד האחרון להגיש בקשה לביטול פסק הבוררות הוא 30.7, 45 יום ממועד קבלת הפסק.
- ב. **לנוכח הפגרה, המועד האחרון להגשת הבקשה יחול רק לאחר הפגרה.**
- ג. משלא הוגשה בקשה לביטול פסק הבוררות 30 יום ממועד קבלתו – המועד חלף ביום 16.7, ונדרשה בקשה להארכת מועד להגשת הבקשה לביטול פסק הבוררות.
- ד. כל עוד לא הוגשה בקשת אישור, אין צורך לנקוט כל הליך.

סעיף 27 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968 ; רע"א 5617/09 יעקב פורוש נ' חוה דייטש

המועד לבקשת ביטול

27. (א) לא ייזקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה כעבור ארבעים וחמישה יום מיום מתן הפסק, אם ניתן בפני המבקש, או מהיום שנמסר למבקש, על ידי הבורר או על ידי בעל-דין, העתק הפסק, אם ניתן שלא בפניו ; בית המשפט רשאי להאריך את התקופה האמורה, אף אם כבר עברה, מטעמים מיוחדים שיירשמו, ובכל מקרה שהוגשה בקשה לאישור של פסק בוררות-חוץ.
- (ב) היתה פניה לבורר לפי סעיף 22, תתחיל התקופה של ארבעים וחמישה יום מהיום שהבורר החליט או צריך היה להחליט בפניה ; ובבקשת ביטול על פי העילה האמורה בסעיף 24(10) – מהיום שנתגלו העובדות המשמשות יסוד לבקשה.
- (ג) לא ייזקק בית המשפט לבקשת ביטול שהוגשה אחרי שפסק הבוררות אושר.
- (ד) המועדים האמורים בסעיף קטן (א) לא יחולו על בקשת ביטול על פי העילה האמורה בסעיף 24(1) והוראות סעיף קטן (ג) לא יחולו על בקשת ביטול על פי העילה האמורה בסעיף 24(10).

36. שמואל הואשם ברצח. במשפט הוא טען לחפותו. בית המשפט השתכנע מטיעוניו של שמואל וזיכה אותו. כחודשיים לאחר הזיכוי התראיין שמואל לתוכנית תחקירים בטלוויזיה וסיפר כיצד הצליח לשטות בשופטים, וכי הוא ביצע את הרצח. שמואל גם ידע פרטים מוכמנים שרק הרוצח עשוי לדעת. המשטרה ערכה חקירה בעניין וגילתה ראיות חדשות שיש בהן כדי להביא להרשעתו של שמואל באותו רצח.

מה הדין?

- א. על המדינה להגיש בקשה למשפט חוזר כדי לשפוט את שמואל מחדש לפי הראיות החדשות ולפי הודאתו שנמסרה בתוכנית התחקירים
- ב. על המדינה להגיש בקשה לביטול פסק הדין.
- ג. מאחר שמדובר בעבירת רצח, המדינה רשאית להגיש כתב אישום חדש המבוסס על הראיות החדשות בלא צורך בהליך ערעור או בהליך של משפט חוזר.
- ד. אי אפשר להרשיע את שמואל בעבירה זו במסגרת משפט חוזר.

סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

משפט חוזר (ב/9(א)-(ג))

31. (א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:

(1) בית משפט פסק כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילולא ראיה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותו מעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה.

(4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין.

(ב) הרשות לבקש משפט חוזר נתונה לנידון וליועץ המשפטי לממשלה; מת הנידון – תהיה הרשות האמורה גם לבן-זוגו ולכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו.

(ג) במשפט חוזר יהיו לבית המשפט העליון או לבית משפט מחוזי כל הסמכויות הנתונות לבית משפט מחוזי במשפט פלילי והנתונות לבית המשפט העליון בערעור פלילי, פרט לסמכות להחמיר בעונש; בית המשפט רשאי לתת כל צו הנראה בעיניו כדי לפצות נידון שנשא ענשו או חלק ממנו ושהרשעתו בוטלה כתוצאה מן המשפט החוזר, או לתת כל סעד אחר; מת הנידון – רשאי בית המשפט לתת צו כאמור לטובת אדם אחר.

(ד) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא או הרכב כאמור, רשאי, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, להורות על זיכוי של נידון אם נוכח כי נתקיימה אחת העילות למשפט חוזר כאמור בסעיף קטן (א), אך לאור נסיבות הענין אין תועלת בקיומו של משפט חוזר.

37. יוספה רכשה חלקת מקרקעין ב-200,000 ₪. מאחר שמדובר בקרקע שהפקיע שר האוצר לפני הרכישה מכוח פקודת הקרקעות (רכישה לצרכי ציבור)-1943, נרשמה על כך הערה במרשם המקרקעין. יוספה, שנרשמה כבעלים של החלקה, מעוניינת להגיש הליך משפטי בטענה שההחלטה על ההפקעה בטלה מעיקרה בשל כך שניתנה בחוסר סמכות, וכך ההערה תימחק והיא תוכל לבנות בית על הקרקע.
איזה הליך עליה לנקוט?

- א. עתירה לבג"ץ.
- ב. עתירה לבית המשפט לעניינים מנהליים.
- ג. המרצת פתיחה לבית המשפט המחוזי.
- ד. תביעה אזרחית לבית משפט השלום.

סעיף 5 לחוק בית משפט לעניינים מינהליים, התש"ס-2000 והתוספת (העדר ההליך מן המנוי שם); רע"א 5664/04 מדינת ישראל נ' בן גרא, פ"ד נט(6), 193; ע"א 9379/03 מיכאל צ' רני נ' מדינת ישראל

סמכות בית המשפט

5. בית משפט לעניינים מינהליים ידון באלה –

(תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

(1) עתירה נגד החלטה של רשות או של גוף המנוי בתוספת הראשונה בענין המנוי בתוספת הראשונה ולמעט עתירה שהסעד העיקרי המבוקש בה ענינו התקנת תקנות, לרבות ביטול תקנות, הכרזה על בטלותן או מתן צו להתקין תקנות (להלן – עתירה מינהלית);

(2) ערעור המנוי בתוספת השניה (להלן – ערעור מינהלי);

(3) תובענה המנויה בתוספת השלישית (להלן – תובענה מינהלית);

(תיקון מס' 2) תשס"א-2001 (תיקון מס' 15) תשס"ה-2005

(4) ענין מינהלי או ענין אחר שנקבע בחוק אחר כי בית משפט לעניינים מינהליים ידון בו, ובכפוף להוראות אותו חוק.

38. "ע.מ. קרקעות בע"מ" חויבה בתשלום היטל השבחה בגין מכירה הזכויות ב-3 המגרשים. בגין מחלוקת בעניין גובה החיוב בין "ע.מ. קרקעות בע"מ" לבין הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מונה שמאי מכריע בהתאם למנגנון הקבוע בתוספת השלישית לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה-1965. ועדת הערר לפיצויים ולהיטל השבחה דחתה את הערר שהגיש "ע.מ. קרקעות בע"מ" על השומה המכרעת. "ע.מ. קרקעות בע"מ" מבקשת לתקוף משפטית את החלטת הוועדה.

מה הדין?

- א. על "ע.מ. קרקעות בע"מ" להגיש ערעור לבית משפט השלום.
- ב. על "ע.מ. קרקעות בע"מ" להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט לעניינים מינהליים.
- ג. על "ע.מ. קרקעות בע"מ" להגיש ערעור לבית המשפט לעניינים מינהליים.
- ד. על "ע.מ. קרקעות בע"מ" להגיש בקשת רשות ערעור לבית משפט השלום.

סעיף 14 לתוספת השלישית לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965